

ЕЛОРДАҒА ӘУЕЗОВ ЕСКЕРТКІШІ КЕРЕК

3-БЕТ | ДАТ

МИГРАЦИЯЛЫҚ ҮРДІС: КҮНГЕЙ МЕН КӨЛЕҢКЕ

5-БЕТ | МӘСЕЛЕ

ЭЛЕКТРСАМОКАТ ҚАУПІ НЕДЕ?

8-БЕТ | ҚОҒАМ

“”

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ,
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ:

Тағы бір аса маңызды реформа – Президенттің бір ғана мерзімге сайлануы. Бұл реформа не үшін жасалмақшы деген сұрақ пайда болуы мүмкін. Мәселе мынада: Президенттік лауазымға көп жыл бойы бір ғана адам ие болмауы керек. Әлемде болсын, біздің елімізде болсын көп жыл бойы бір ғана адам ең жоғары лауазымға ие болса, мұндай жағдай елге де, Мемлекет басшысына да абырой әкелмейді. Біз болашаққа нық сеніммен қарап, адал, дарынды саясаткерлерге жол ашуымыз керек. Жалпы, жұрт біздің саяси жүйені өзгерту туралы жоспарымыздың мән-маңызын жақсы түсініп отыр. Жұмысты одан әрі жалғастыру үшін жаңа Конституцияға сай сенім мандаты қажет.

№115
(4393)
Бейсенбі
29 қыркүйек
2022 жыл

ASTANA

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

A Q S H A M Y

1990 ЖЫЛҒЫ 13 ҚАЗАННАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

ҚАЗАҚСТАН ЕУРАЗИЯДАҒЫ ЕҢ ІРІ ХАБҚА АЙНАЛАДЫ

«Digital Bridge 2022» халықаралық технологиялық форумында цифрлық технологияларды қолдану арқылы жаңа индустрияны дамытудың перспективалары жан-жақты талқыланды. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев жыл сайын өтетін «Digital Bridge 2022» халықаралық технологиялық форумына қатысып, пленарлық отырысында сөз сөйледі. Президенттің айтуынша, бүгінде Қазақстан көптеген дамыған елді озып, БҰҰ-ның цифрланған мемлекеттер рейтингінде үздік отыз елдің қатарына кіреді.

ОТБАСЫҢМЕН КҮШ СЫНА!

Елордалық Триатлон паркінде 2 қазанда балалар жылына арналған «OTBASY DUATLON 2022» жарысы өтеді.

Тіркеу нөмірлері 2 қазанда сағат 08:00-ден 10:00-ге дейін беріледі. Жарыстарға қатысуға 8 жастан 9 жасқа дейінгі, 10 жастан 11 жасқа дейінгі және 12 жастан 13 жасқа дейінгі жас санатындағы балалар жіберіледі. Ата-аналардың жасы маңызды емес.

Жарыс екі спорт түрінен үш қашықтықта өткізіледі. Бірін-

ші әкелер 2,1 км қашықтыққа жүгіріп өтіп, таяқшасын аналарға береді. Аналар велосипедпен 2,1 км жүріп өтіп, эстафета таяқшасын балаларына өткізеді. Ал балалар 200 метр жүгіріп мәреге жетеді. «OTBASY DUATLON»-ға тіркелу үшін мына телефондарға хабарласуға болады: 87470545900; 87079778001.

ҮЙЛЕРГЕ ЖЫЛУ БЕРІЛЕДІ

Елордада 30 қыркүйектен бастап көппәтерлі үйлер кезең-кезеңімен жылу жүйесіне қосылады.

Ал ауа райының салқындауына байланысты медициналық мекемелер, мектептер, балабақшалар, спорт нысандары және басқа да әлеуметтік нысандар мерзімінен бұрын жылуға қосыла бастады. Ертеңнен бастап бас қаладағы көппәтерлі үйлер кезең-кезеңімен жылу жүйесіне қосылады.

КӨМІР ҚОРЫ ЖЕТКІЛІКТІ

Астана қаласында 14 көмір сату орны жұмыс істейді.

КӨМІРДІҢ ОРТАША БАҒАСЫ:

ШҰБАРКӨЛ – 13 800 ТЕҢҒЕ
ҚАРАЖЫРА – 14 500 ТЕҢҒЕ
МАЙКӨБЕ – 12 700 ТЕҢҒЕ

Көмір сататын орындар тиісті инфрақұрылыммен және тиеу-түсіру техникасымен толық жабдықталған. Көмір сатуды 8 компания жүзеге асырады.

Жылыту маусымына дайындық және оны өткізу кезеңінде көмір сатушылардан 463 мың тоннадан астам көмір мөлшерінде өтінімдер ресімделді. Бағаның өсуіне жол бермеу мақсатында тамыз айында барлық компаниялармен көмір құнын бекіту туралы тиісті меморандумдар жасалды.

109 нөмірі бойынша «Қауырт желі» жұмыс істейді, онда тұйықтықтағы (түпик) көмірдің қоры, бағасы және бар-жоғы туралы білуге болады.

Көмірдің орташа бағасы өткен жылдың деңгейінде сақталып отыр:

Шұбаркөл көмірі тоннасы – 13800 тт;
Қаражыра көмірі тоннасы – 14500 тт;
Майкөбе көмірі тоннасы – 12700 тт.

1-2 ҚАЗАНДА

«Астана-Арена» стадионы алаңында (Тұран 48) Шығыс Қазақстан және Абай облыстарының ауыл шаруашылығы жәрмеңкесі өтеді.

ВАЛЮТА
БАҒАМДАРЫ

€ EUR/KZT 459.98 \$ USD/KZT 478.9 ₪ RUB/KZT 8.24 ¥ CNY/KZT 66.82

@NurSultanNewsBot | t.me/elordainfo

www.astana-akshamy.kz

№115 (4393) 29/09/2022 Бейсенбі

ҚАЗАҚСТАН ЕУРАЗИЯДАҒЫ ЕҢ ІРІ ХАБҚА АЙНАЛАДЫ

(Соңы. Басы 1-бетте)

Президентке Astana Hub IT эжожүйесінің қазіргі қызметі және Google for Startups компаниясымен бірлескен бағдарламасының жүзеге асырылуы жөнінде баяндалды, сондай-ақ Alem бағдарламалау мектебі мен «Қазақстан халқына» қорының жобасы таныстырылды. Бұдан кейін Мемлекет басшысы стартап аллеясындағы әрбір жобаға арнайы тоқталып, компания өкілдерінің жетістіктерін тыңдады. Олардың бірқатары тек Қазақстан нарығымен шектелмей, шетел нарығына да шыға бастаған.

Қасым-Жомарт Тоқаев жиынға қатысушыларға йлтипат білдіре отырып, жыл сайын өтетін Digital Bridge форумы төрт жылда ірі және маңызды өңірлік алаңға айналғанын атап өтті. Мемлекет басшысы, сарапшылардың болжамы бойынша, он жылдан кейін әлемде өнімдер мен қызметтердің 70 пайызы цифрлық платформалық модельдер негізінде құрылатынын мәлімдеді. Мұндай жағдайда Қазақстан өзіне еуразиялық кеңістіктегі ең ірі цифрлық хабтардың біріне айналу стратегиялық міндетін қойды. Мемлекет басшысының айтуынша, бүгінде Қазақстан көптеген дамыған елді озып, БҰҰ-ның цифрланған мемлекеттер рейтингінде үздік отыз елдің қатарына кіреді.

– Бүгінде Қазақстан – цифрлық құжаттарды толыққанды енгізген санаулы елдердің бірі. Нәтижесінде, азаматтарымыз

дың өзімен бірге жеке куәлігін, жүргізуші куәлігін, оқу орнын бітіргені туралы дипломын, неке туралы куәлігін және басқа да құжаттардың 15 түрін алып жүруі және көрсетуі талап етілмейді. Бұл жұмыс сөзсіз жалғасады. Мемлекет осы бағытта азаматтармен және бизнеспен өзара проактивті түрде қарым-қатынас жасайды. «Отбасының цифрлық картасы» енгізіліп жатыр. Ол нақты уақыт режимінде әртүрлі 80-нен астам параметрге талдау жасайды. Бұл өмірде қиын жағдайға тап болған отбасыларға ешқандай бюрократиясыз жедел көмектесуге мүмкіндік береді. Ең бастысы, аталған әдіс нақты атаулы әлеуметтік көмекке көшуге ықпал етеді. Үкімет жыл соңына дейін бұл цифрлық сервисі пайдалануға беруі керек, – деді Мемлекет

басшысы.

Қасым-Жомарт Тоқаев адами капиталды күшейту мәселелеріне арнайы тоқталды.

– Жуырда Нью-Йоркке жасаған сапарым аясында «Digital Nomads» IT-қауымдастығындағы жас отандастармен кездестім. Олар АҚШ, Еуропаның ірі компанияларында жұмыс істейді және жаһандық деңгейде бәсекеге қабілетті.

Қазіргі таңда Қазақстанда да халықаралық деңгейдегі өнімдерді жасауға қабілетті талантты адамдар аз емес. Сондықтан Үкіметке келесі міндеттер қойылады: бір жағынан, жастар қай жерде жұмыс істесе де, оларға қолдау көрсету керек, ал екінші жағынан, оларды еліміздегі цифрландыру ісіне барынша араластыру қажет, – дейді Мемлекет басшысы.

Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Тамара Дүйсенова Ресей азаматтарына жұмыс істеуге шектеу қандай жағдайда қойылатынын түсіндірді. Оның айтуынша, ЕАЭО шартына сәйкес, ресейліктердің Қазақстанда еркін жүріп, рұқсатсыз жұмыс істеуіне құқығы бар.

РЕСЕЙЛІКТЕРДІҢ КЕЛУІН ШЕКТЕЙ АЛАМЫЗ БА?

Ішкі істер министрлігінің мәліметінше, кейбір ресейліктер Қазақстанға келіп, бірден (басқа елге, – автор) кетіп жатыр. ЕАЭО шартына сәйкес, қазақстандықтар аталған одаққа мүше елдерде рұқсатсыз жұмыс істей алады. Міне, тура осы сияқты ресейліктердің бізде рұқсатсыз еңбек етуге мүмкіндігі бар. Алайда олар Қазақстанның ұлттық қауіпсіздігіне қауіп төндірсе, тиісті салаларда жұмысқа қабылдауға шектеу қойылады, – деді министр Мәжіліс отырысынан кейін журналистердің сауалына

жауап берген сәтінде.

Тамара Дүйсенова елдегі қауіпсіздік мәселесіне Ұлттық қауіпсіздік комитеті жауап беретінін атап өтіп, ресейліктерге Қазақстанда жұмыс істеуге қандай жағдайда шектеу қойылатынын түсіндірді. «Еңбек нарығына тоқталайын. Қазір Қазақстанда 8,7 млн адам жұмыс істеп жүр. Оның 90%-ынан астамы Ресейден келіп жұмыс істесе, онда оларды жұмысқа қабылдау тоқтатылады. Бүгінде ресейліктерге жұмыс тауып беру туралы тапсырма берілген жоқ. Мұндағы мәселе Қа-

зақстанның халықаралық шарттарды толық орындауына қатысты. Бұл – міндет» деді ведомство басшысы.

Сондай-ақ ол елімізде қанша ресейлік жұмыс істеуге ниет білдіргеніне қатысты дерекке тоқталды. «Кеше мен сіздерге 6508 адам жұмыс істеуге ниет білдіргені туралы айттым. Бүгін олардың саны 5300 адам болды, демек 1200-ге азайды. Тиісті нормадан асып кетсе, біз шектеу енгізу мәселесін қарастырамыз. Қазір сандар күн сайын өзгеріп жатыр» деді Тамара Дүйсенова.

АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМНЫҢ РӨЛІН ТАЛҚЫЛАДЫ

Елді саяси жаңғыртудағы азаматтық қоғамның рөлі қандай? Кеше Астана қаласы әкімдігі жанындағы ҰЕҰ-мен өзара іс-қимыл және ынтымақтастық жөніндегі Консультативтік кеңестің отырысы осы тақырыпқа арналды. Жиынға үкіметтік емес ұйымдар мен елорданың азаматтық секторының, қоғамдық бірлестіктердің көшбасшылары, консультативтік кеңес мүшелері, астананың белсенді жастар ұйымдары өкілдері қатысты.

Райхан РАХМЕТОВА

Іс-шараны қалалық ішкі саясат басқармасының қолдауымен «Азаматтық бастамалар орталығы» қызметінің аясында «Камеда» қоғамдық қоры ұйымдастырды. Отырысқа төрағалық еткен Астана қалалық Ішкі саясат басқармасының бастығы Дәурен Бадамұратов аталған кеңестегі ҰЕҰ-дардың әлеуетін жоғары бағалайтынын жеткізді. Сонымен қатар еліміз бойынша ең мықты волонтерлік құрамда жастардың екенін атап өткен ол алдағы уақытта кеңес құрамында жастардың, соның ішінде волонтерлік ұйымдардың да көбеюіне қолдау білдірілетінін айтты.

Астана қалалық Азаматтық бастамалар орталығының басшысы, «Камеда» қоғамдық қорының, «Альянс ҰЕҰ» ЗТБ директоры Махаббат Еспенова «Елді саяси тұрғыда тиімді жаңғырту үшін азаматтық қоғам институттарының мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылындағы жаңа тәсілдер» тақырыбында баяндама жасады.

– Елордада мемлекеттік құрылымдар мен коммерциялық емес ұйымдардың өзара іс-қимылы үш вектор бойынша дамыған. Соның бірі – мемлекеттік саясат құру. Мәслихатта қазіргі таңда ҰЕҰ-нан тек 3 өкіліміз бар. Бұл тым аз. Елордада консультативтік кеңес органдарының саны – 21. Сонымен қатар ведомствоаралық жұмыс топтары бойынша 11 ҰЕҰ жұмыс істейді, – деген ол елордада қазіргі таңда мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс бойынша барлық салалар қамтылмай отырғанын мәлімдеді. Осы бағытта белсенді жұмыс істемейтін басқармалар мен департаменттерді сынға алды. Оның айтуынша, бүгінгі таңда мемлекеттік қызметкерлер мен үкіметтік емес ұйымдардың 40 пайыздан астамы мемлекеттік әлеуметтік тапсырысқа қатысты құқықтық-нормативтік актілерді білмейді немесе олардың орындалуын сақтамайды. Қалада синтетикалық есірткімен күрес, қала тұрғындарының мәдени кодын қалыптастыру мәселелері де М.Еспенованың баяндамасында көтеріліп, Д.Бадамұратов осыған орай

жасалып жатқан жұмыстар туралы баяндады.

Астана қалалық жастар саясаты жөніндегі басқарманың бөлім басшысы Аян Ерментаевтың айтуынша, қалада қазіргі таңда 50-ге жуық жастар ұйымдары басқармамен бірге жұмыс істейді.

– Басқарма 12 мемлекеттік тапсырыс бойынша жұмыс жүргізуде. Қазіргі таңда қала әкімдігінің қолдауымен «Жасыл ел» жобасы арқылы биыл 4200 жасты жұмыспен қамту жоспарланып отыр. Соның ішінде 1639 бала жұмысқа тұрғызылды. Негізгі басымдық әлеуметтік аз қамтылған отбасылардан шыққан жастарға беріледі. Одан бөлек, ата-ана қамқорлығынсыз қалған 500 жетім балаға арналған алты айлық бағдарламалар да жүргізіліп жатыр. Волонтерлік бағыттарға келсек, бірнеше салада жұмыс жүргізіледі, ең кіші волонтеріміз 6 жаста болса, ең үлкені – 82 жастағы әжеміз. Ол әже быттыр карантин кезінде бізге маска тігіп берген, – деп А.Ерментаев қаладағы жастар саясаты бағытындағы жұмыстарға тоқталды.

АТАЖҰРТТЫҢ АЛТЫН ҚАЗЫҒЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Түркістан облысының жұртшылығымен кездесті. Президент кездесу барысында жұмыс сапарының негізгі мақсаты облыстағы ахуалмен танысу екенін айтып, Түркістанды атажұртымыздың алтын қазығы деп атап өтті.

– Түркістан – бәріміздің мақтанышымыз, екі дүние есігі, ер түріктің бесігі атанған бүкіл әлемге танымал қасиетті жер. Осы киелі шаһардың төл тарихымызда айрықша орны бар. Түркістан төріндегі Қожа Ахмет Ясауи кесенесі – руханиятымыздың мызғымас діңгегі. Сондықтан Түркістанға, жалпы, осы облысқа ерекше мән беруіміз керек. Бұл, ең алдымен, Үкіметіміздің басты міндеті, – деді Президент.

Мемлекет басшысы қазақ жылнамасына тәлім әріппен жазылған көптеген тұғаларымыздың осында жерленгеніне тоқталып, быттыр қаласы Түркі әлемінің рухани астанасы деген мәртебе берілгенін айтты. Президенттің пікірінше, бұл оқиға Түркістанды тұтас түркі жұрты ерекше қадірлейді дегенді білдіреді.

– Біз киелі шаһарды рухани және тарихи елордамыз десек, дұрыс пайым болатынына күмәнім жоқ. Сондықтан Үкімет таяу арада Түркістан қаласына осындай мәртебе беру мәселесіне қатысты лайықты шешім қабылдайды деп ойлаймын. Қастерлі шаһар көне заманнан бері ұлттың ұясы, қазақтың қара шаңырағы болып келеді. Түркістан осы мәртебелі міндетін қазір де абыроймен

атқарып отыр. Сол себепті, мен ата жолын ұстанып, Ұлттық құрылтайдың келесі отырысын Түркістанда өткізуді ұсындым. Онда ел болашағына қатысты өзекті мәселелерді талқылаймыз, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы кейінгі жылдары болған оң өзгерістерді атап өтті. Президенттің дерегіне сәйкес, Түркістанға тартылған инвестиция көлемі 8 есе артқан. 77 мың адамға арналған көпқабатты үйлер салынған. Сонымен қатар шаһар жасыл-желекке оранып, экологиялық ахуалы жақсарған. Тұрғындарды ауызсумен және табиғи газбен қамтамасыз ету мәселесі шешілді деп айтуға болады. 2019 жылдан бері облысқа 2 миллионға жуық турист келген. Кейінгі үш жылда аймақтағы өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы саласы 1,5 есе өскен. Облыста 64 мыңға жуық тұрақты жұмыс орны ашылған.

Мемлекет басшысы елімізде «Еңбек» бағдарламасы жүзеге асырылып жатқанын айтып, оның халық саны көп оңтүстіктің тұрғындарын жұмыс күші аз өңірлерге қоныстандыруға арналған жоба екенін түсіндірді.

– Бірқатар азаматымыз солтүстікке көшіп, тіршілігін жасап

жүр. Биыл «Серпін» бағдарламасы бойынша жастарға арнап 3700-ге жуық грант бөлінді. Оның 800-ден астамын түркістандықтар иеленді. Ел іргесін бүтіндеп, тұғырын нығайту жолындағы осы маңызды жұмысқа сіздер зор үлес қосып келесіздер. Дегенмен жастардың еңбекке құлшынысын арттыруымыз керек. Біз құрып жатқан жаңа қоғамда еңбек адамы ең бірінші орында тұруы керек деген ұғымды жастарымызға түсіндіру қажет. Себебі отанышылдық деңіміз, ең алдымен, іскерлік, еңбекқорлық. Құр сөзден ештеңе шықпайды. Азаматтарымыз алдымен отбасына, балаларына қамқор болуы керек. Оларға еңбегімен, алғырлығымен нәпақасын тауып беруі қажет, – деді Қазақстан Президенті.

Қасым-Жомарт Тоқаев түркістандықтармен кездесуде халықаралық ахуалға қатысты еліміздің ұстанымы туралы айтты.

– Біз мемлекеттігімізді сақтап, өсіп-өркендеуіміз үшін ел бірлігі ауадай қажет. Ал бірлік – бейбітшіліктің, тыныштық пен тұрақтылықтың кепілі. Осы орайда, қазіргі халықаралық ахуал жөнінде айта кеткім келеді. Өздеріңіз білесіздер, әлемдегі жағдай әбден шиеленісіп кетті. Осындай күрделі жағдайда Қазақстан халықаралық ұйымдарда, ең алдымен, Біріккен Ұлттар Ұйымында дауыс беру кезінде бейтарап ұстанымын сақтап отыр. Бұл біздің ұлттық мүддемізге сай келеді. Жеріміздің бүтіндігі және еліміздің амандығы – біз үшін бәрінен маңызды. Сондықтан парасаттылық пен сабырлық танытып, арандатушылардың жетегінде кетпеуіміз керек. Халқымыздың ең басты күші – бірлік, парасаттылық және төзімділік. Осы құндылықтардан айырылып қалсақ, елімізге үлкен қауіп төнеді. Мемлекеттердің территориялық тұтастығы міндетті түрде сақталуы керек.

ҮЛЕСКЕРЛЕР ҰПАЙЫ ТҮГЕНДЕЛУДЕ

2019 жылы елордада 52 проблемалық нысан болды. 2020 жылдың қорытындысы бойынша 20 үйдің проблемасы шешілді. Бұл – 2700 үлескер. 2021 жылы 8 нысан құрылысы аяқталып, 7 мыңдай үлескер баспаналарына ие болды. Осы жылдың соңына дейін 11 нысандағы қалған 40 үйді аяқтау жоспарланған. Бұл – шамамен 3 мың үлескер. Қазір қалған проблемалық нысандарда құрылыс-монтаждау жұмыстары жүргізіліп жатыр.

Аманғали ҚАЛЖАНОВ

Астана қаласы мәслихатының құрылыс, экология, көлік, сауда және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық мәселелері жөніндегі тұрақты комиссиясының үлескерлік құрылыс мәселелеріне арналған отырысында бұл туралы Қалалық орта сапасы және бақылау басқармасының басшысы Дәулет Досқұлов айтты. Ұзаққа созылған құрылыстарды аяқтау жұмысы жайында өкілетті орган «Елорда құрылыс компаниясы» ЖШС бас директоры Руслан Қадесов толығырақ баяндады.

– 2021-2023 жылдары 10528 үлескерді құрайтын проблемалы 33 нысандағы 170 үйдің құрылысын аяқтауды жоспарладық. Қазір құрылысты аяқтау мерзімі кешіктіріліп жатқаны туралы көп ескерту айтылып жатыр. Сол үшін мынаны айтқым келеді: кейбір нысан-

дардың жобалық-сметалық құжаттамасы болмады; кей үйдің қаңқасы ғана тұрды. Біз жұмысты қабылдағанда алдындағы құрылыс салушының кемшіліктері анықталды. Оларды жөндеуге тура келеді. Оған да қаншама уақыт кетеді. Құрылыс материалдарының қымбаттауы да нысандарды пайдалануға беру мерзіміне кері әсерін тигізді. Бір айта кетерлігі, жобалық-сметалық құжаттамаға түзету енгізу барысында құрылыс жұмыстары тоқтайды. 2023 жылы қалған 11 нысанды аяқтау жоспарланды. Бұл – 2026 үлескер, – деді Руслан Қадесов.

Қалалық мәслихат хатшысы Ерлан Каналимов үлестік құрылыс мәселесі өте маңызды екенін айта келе, бұл туралы Аманат партиясының сайлау-алды бағдарламасында да айтылғанын, жергілікті бюджеттен оған қомақты қаржы бөлінгенін атап өтті.

– Үлескерлер мәселесі 2023 жылға дейін шешілуі тиіс еді. Жыл аяқталуға жақын. Алайда объективті және

субъективті себептерге байланысты биыл бірқатар проблемалық нысандар аяқталмай қалатын болды. 2019 жылы 14500 үлескер болған. Үш жылда 11 мың үлескердің мәселесі шешілді. Сонда 3500 үлескер қалды, – деген хатшы қалған 7 тұрғын үй кешені бойынша жүретін жұмыстар кестесі бар ма деп сұрады. Несие желілерін қайтарудың қаржылық моделіне көзқарасын жеткізді. Пайдалануға берілген проблемалы нысандардың инженерлік инфрақұрылымына да мұқият болу керектігін айтты. Кейбір үлескерлер қалалық мәслихатқа шағымданғанын айтып, соның ішінде «Болашақ баспана» тұрғын үй-құрылыс кооперативі жұмысы туралы сұрады.

Руслан Қадесовтің мәлімдеуінше, осы жылдың желтоқсан айында 1500 үлескер пәтерлерінің кілттерін алады. Ал келесі жылдың бірінші тоқсанынан қалған 2 мың үлескерге баспаналары беріле бастайды.

ДЕПУТАТТАР БАҚЫЛАУҒА АЛДЫ

Мәслихат депутаттары кезекті сессияның алдындағы тұрақты комиссиялардың бірлескен отырысында апатты жол қиылыстары, жол жамылғысының бұзылуы, көшелерді жарықтандыру сияқты өзекті мәселелерді талқылады. Негізінен алғанда, халық қалаулылары аталған мәселелерді тікелей бақылауға алды. Бұл туралы Астана қалалық мәслихатының хатшысы Ерлан Каналимов мәлім етті.

«Елорда тұрғыны ретінде полиция мен аудан әкімдіктеріне жүгіндім. Мәселенің түйіні – қала жолдарында апатты жағдай туғызатын шұңқырлардың көп болуы. Әртүрлі құрылыс жұмыстары жол жамылғысын жиі бұзады, асфальт жабындысын жөндегеннен кейін оларды тиісті түрде бастапқы күйіне келтірмейді. Ал

елорда жолдарындағы мұндай жағдай жылдан жылға байқалады» дейді ол.

Мәслихат хатшысы жергілікті және әкімшілік полицияға тәртіп бұзушыларға бақылауды күшейтуді тапсырғанын жеткізді. «Бұл жолдарды ластайтын жүк көлігін, әсіресе бетон араластырғыштарды бақылауға да қатысты. Әлеуметтік нысандарды

бейнебақылау жүйесіне қосу туралы да сөз болды. Балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін барлық балабақшалар, мектептер, денсаулық сақтау мекемелері жүйеге қосылуы тиіс. Халық қалаулылары көшелерді жарықтандыру, апатты жол қиылыстары, тағы басқа мәселелерді ерекше бақылауға алды» деді Е.Каналимов.

ӘДЕП ЖӨНІНДЕГІ КЕҢЕС ӨТТІ

Кеше ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Астана қаласындағы Әдеп жөніндегі кеңесінің кезекті отырысы өткізілді.

Кеңес отырысында Астана қаласы Байқоңыр ауданы әкімі аппаратының Әдеп жөніндегі уәкілінің «2022 жылдың өткен кезеңіндегі мемлекеттік қызметшілермен қызметтік әдеп талаптарының сақталуын мониторингтеу және бақылау қорытындылары туралы» және ҚР Әскери соттар әкімшісі басшысының

«2022 жылдың өткен кезеңіндегі ҚР мемлекеттік қызмет саласындағы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамалары және қызметтік әдеп талаптары бұзушылықтарының алдын алу бойынша атқарылған жұмыс нәтижелері» туралы есептері тыңдалып, олардың қызметін одан әрі жетілдіру және жандандыру бойын-

ша, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және қызметтік әдеп талаптары бұзушылықтарының алдын алуға бағытталған іс-шараларды іске асыру жөнінде тиісті ұсынымдар берілді.

Сондай-ақ Астана қаласының Қалалық орта сапасы және бақылау басқармасының басшысына қатысты тәртіптік іс қаралды.

ҚАЗАҚСТАНДА ТҰМАУДЫҢ ҮШ ШТАМЫ ТАРАЛАДЫ

Денсаулық сақтау министрінің орынбасары – Бас мемлекеттік санитар дәрігер Айжан Есмағамбетова Орталық коммуникациялар қызметінде өткен брифингте Қазақстанда тұмаудың көп таралатын штамдарын атады. Оның айтуынша, елде тұмау вирусының таралуы жыл сайын қараша айында басталып, сәуір айының ортасына дейін жалғасады. Алдағы эпидемиялық маусымда ДДҰ деректері бойынша вирустың А (H1N1), А (H3N2) және В штамдары өзекті болады, олар 2022/2023 эпидемиялық маусымға арналған вакцинаға енгізілген.

Ол өткен жылы ЖРВИ-мен 3,9 миллион адам ауырғанын және 2019-2020 жылдардағы эпидемиялық маусыммен салыстырғанда республикада

аурушандық 1,3 есеге өскенін айтты. Қарағанды облысынан басқа барлық өңірлерде өсім байқалды. 80% жағдай балалар мен жасөспірімдерде кездеседі.

Бұған қоса жыл сайын айналымдағы штамдардың өзгеруі байқалады, өткен маусымда тұмау вирусының 2 штамы: А (H3N2) және В таралды, барлығы 915 тұмау жағдайы анықталды, секвенирлеу нәтижелері бойынша бұл штамдар вакцина штамдарына сәйкес келді.

Қазақстанда тұмаудан басқа, тұмау вирусына жатпайтын вирустар да таралып жатыр. Өткен маусымда барлығы 10 мыңнан астам сынама зерттелді, риновирус, РС вирусы, аденовирусты инфекция, парагрипп, метапневмовирус, бокавирус инфекциясы анықталды. Бас санитарлық дәрігер аурудың алдын алудың ең тиімді жолы екпе екенін атап өтті.

ДАТ!

Кеше қазақтың ұлы жазушысы, Алаш қайраткерлерінің соңғы тұяғы – Мұхтар Әуезовтің дүниеге келгеніне 125 жыл толды. Әлемге әйгілі ұлы тұлғаның туған күні жоғары дәрежеде ұлықталды деп айта алмаймыз. Бұқаралық ақпарат құралдары жарыса жазғаны болмаса, құзырлы органдар тарапынан аса белсенділік байқалған жоқ.

ЕЛОРДАҒА ӘУЕЗОВ ЕСКЕРТКІШІ КЕРЕК!

Мұхтар Әуезов – әлемдік өркениет биігіне көтеріле білген бірегей талант иесі. Ол әлем өркениетін терең игеріп, оны қазақ топырағына жерсіндірген, қазақ руханиятының деңгейін көтерген тұлға. «XX ғасырдағы ең үздік шығармалардың бірі» (Луи Арагон) әлемге әйгілі «Абай жолы» роман-эпопеясының авторы, шығармалары әлем халықтарының 120-дан астам тіліне аударылған, Кеңес Одағы кезінде ең жоғары дәрежелі сыйлық иеленген жалғыз қазақ жазушысы.

Соңғы жылдары Алаш зиялыларын ардақтау, оларды зерттеу ісі айтарлықтай қарқын алды. Сол қатарда ұлтқа қызмет еткен ұлы тұлғаларды ұлықтау, олардың еңбектерін ескеріп, атына көше беріп, ескерткішін тұрғызу жұмыстарын да атауға болады. Абай, Ахмет сынды айтулы тұлғаларымыздың мерейтойлық жылына орай ескерткіштері тұрғызылып, аты әспеттеліп жатқаны – соның айғағы. Алайда Абайдың 175 жылдық мерейтойын атап өткенде, ақынды әлемге танытқан айтулы тұлға – Мұхтар Әуезов ескерусіз қалды. Онсыз да бұрын ірі қалаларда ұлы жазушы атына көше берілгенмен, ел көлемінде ерекше атап өтетіндей керемет ескерткіш тұрғыза алмадық. Еліміздің бас қаласы – Астанада да жазушы атына көше берілгені болмаса, мүсіні жоқ. Ендеше Абай есімі ардақталып жатқанда, ұлы ақынды, қазақ халқын әлемге танытқан ұлтымыздың біртуар перзенті Мұхтар Әуезовті де ұлықтап, елордадан бір еңселі ескерткіш тұрғызу керек деп ойлаймыз. Бұл ескерткіш кеңес дәуірінің тар қапасында қаншама тауқымет тартса да, ұлттын, оның тарихы мен болмысын суреттеуден танбаған ұлы тұлғаға деген құрметіміз болар еді.

Құрметпен,
1. **Әкім Тарази**, жазушы, драматург, сценарист, Қазақстанның Еңбек Ері, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының иегері, Қазақстанның халық жазушысы.
2. **Қойшығара Салғараұлы**, жазушы, тарихшы, ҚР Мемлекеттік сыйлығының иегері, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері.

3. **Тұрсын Жұртбай**, жазушы, филология ғылымдарының докторы, абайтанушы.

4. **Уәлихан Қалижан**, филология ғылымдарының докторы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Ұлттық ғылым академиясының академигі.

5. **Кәрімбек Құрманәлиев**, Ұлттық ғылым академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы, профессор, Астана қалалық Қоғамдық кеңесінің мүшесі.

6. **Роза Мұқанова**, жазушы, драматург, ҚР Мемлекеттік сыйлығының иегері.

7. **Бауыржан Бабажанұлы**, ақын, «Түркістан» халықаралық газетінің бас редакторы.

8. **Есберген Алауханов**, заң ғылымдарының докторы, заңгер, Астана қалалық Қоғамдық кеңесінің мүшесі.

9. **Жолтай Әлмашұлы**, жазушы-әуезовтанушы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері.

10. **Еркін Қыдыр**, «Астана ақшамы» республикалық газетінің бас редакторы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері.

11. **Дәулеткерей Кәпұлы**, ақын, Қазақстан Жазушылар одағының хатшысы, Астана қалалық Жазушылар одағы филиалының директоры, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері.

12. **Төлеген Қуанышев**, республикалық «Күй анасы» қорының жетекшісі, Астана қалалық Қоғамдық кеңесінің мүшесі.

БАҒА НАРҚЫ ҚАНДАЙ?

28.09.2022

ӘЛЕУМЕТТІК МАҢЫЗЫ БАР ТАУАРЛАР ТІЗБЕСІ

	«Астаналық» базар	«Әлем» базары	«Шапағат» базары	Көк базар (Шанхай)
Бірінші сортты бидай ұны	480	475	470	420
Бірінші сортты ұннан пісірілген нан	140	95	140	150
Макарон өнімдері	550	435	350	390
Қарақұмық жармасы	700	520	620	500
Тазартылған күріш	500	465	480	465
Картоп	160	100	130	140
Сәбіз	200	95	100	145
Пияз	200	100	115	140
Қырыққабат	150	70	95	170
Қант	650	600	550	600
Күнбағыс майы	1100	1100	980	1150
Сыыр еті	2750	2700	2300	2400
Тауық еті	1605	1600	1530	1450
Пастерленген сүт	305	320	360	480
Айран	450	430	450	500
Сары май	4500	4500	3500	4000
Тауық жұмыртқасы (10 дана)	500	495	500	460
Ас тұзы	90	70	80	90
Сүзбе	1000	1300	1000	1000

САЙЛАУҒА САЛҒЫРТ ҚАРАМАЙЫҚ!

Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың ағымдағы жылдың 1-қыркүйегіндегі халыққа Жолдауында баса назар аударған маңызды мәселелерінің бірі – кезектен тыс президент сайлауы туралы айтқаны болды. Енді 20 қараша күні сол сайлау өтетіні де анықталды.

Бүгінгідей алмағайып заманда, көрші мемлекеттерде болып жатқан текетірес пен экономикалық және саяси дағдарыс кезеңінде ел болашағына тікелей қатысты, маңызды сайлауды өз деңгейінде өткізудің оңай емес екені айтпаса да түсінікті. Сондықтан да халықтың саяси бетбұрысқа, жаңа заманға бет бұрған «Жаңа Қазақстанның» бағыт-бағдарын айқындауына, ел экономикасының өркендеуіне, тұрмысының жақсаруына айрықша мән беруінің аса керек екенін түсінетін кез келді.

Халқымыздың сан ғасырлық тарихында ұлы жеңістер мен сәтсіз жеңілістердің көп болғанын білеміз. Жеңіс туы желбіреген сол ғасырларда ел бірлігінің ерекше бекем боп, бір тудың астына, бір мақсат, бір мүдде жолында, атап айтқанда, елдік мүдде жолында біріккенін де көріп отырмыз. Міне, біздің қазіргі жағдайымызда ағайын ара алауыз болмай, бір-бірімізді қолдап, қуаттап бір тудың астына жиналуымыздың аса қажет екенін түсіндіргендей. «Алтау ала болса ауыздағы кетеді, төртеу түгел болса төбедегі келеді» деп дана халқымыз бекер айтпаған, төрт төңіректен төнген сұғанақ көздердің алдында біздің бірлігіміздің бекем болуы ауадай қажет. Ел еңсесін басып отырған қымбатшылық та, ауру-сырқау, дерт-дербез де кетеді. Екі-үш жылдан бері қарай ауыр жағдайларды да ақырын-ақырын еңсеріп келеміз. Бізге жолығып жатқан қиындықтардың барлығы да өткінші. Бізде мәңгілік тек ел іргесінің тыныштығы, халықтың баяшат өмірі, мемлекеттің тұрақтылығы, ұрпақ сабақтастығы. Сондықтан да ел болып, өз болашағымызға бейжай қарай алмайтын уақыттың жеткенін білгеніміз абзал.

Тәуелсіздік – біздің бойтұмарымыз екенін әрқашан естен шығармауымыз керек. «Жаңа Қазақстанның» дамуының жаңа дәуірге бетбұрғанын да түсіне білуіміз, оның бір күннің шаруасы емес, жылдарға созылатын талпыныс негізінде қанаты қатайып, буыны бекіп нық

тұратынын түсінуіміз керек. Қ.Тоқаев айтқандай, «Әділетті Қазақстан» құрудың ұлы міндеті тұр.

Отан – отбасынан басталатынын, отанды сүю мен елге қызмет ету бала жастан бойға сіңіріп өсетін қасиеттердің бірі екенін ескерсек, отбасы тәрбиесіне де аса назар аударуымыз тиіс. Баланы жастан отансүйгіштікке, ұлтының ұлағатты азаматы болуға, намысты, жігерлі азаматтардан болып шығуына күш салу керек. Бүгінгі Қазақстанның ең басты байлығы адам капиталы екенін есте ұстасақ, халқымыздың демографиялық жағдайына баса назар аударып, ұрпағымыздың алаңсыз өсіп-өнуі мен дені сау, білімді ұрпақ боп жетілуіне барынша шарт-жағдай жасауға ұмтылуымыз тиіс.

«Жаңа Қазақстанның» іргетасы бір күнде қалана салмайтынын түсініп отырмыз. Өткен отыз жылдағы жалпы өмірімізді сараптап, ұтқан мен ұтылған кездерімізді, табыстарымыз бен сәтсіздіктерімізді безбендеп, оған саяси, ғылыми тұрғыдан сараптаулар жасап, артықшылығы мен кемшілігі туралы саяси баға беріліп, ондағы кеткен қателестерді алдымен келешегі үшін ерінбей қызмет етуге, әрбір саяси үгіт-насихатқа баса назар аударып, саяси додаға түсіп жатқан партиялардың бағдарламалары мен тұжырымдарының мұқият зерделенуі керек. Бүгінде елімізде бұрыннан бар, қалыптасқан партиялармен қатар, жаңа партиялар да құрылып, өз кандидаттарын ұсынуға белсене кірісіп кеткенін көріп-біліп отырмыз. Міне, бұның барлығы да халықтың президенттік

сайлауға бейжай қарай алмайтынын аңғартса керек-ті. Бұл сайлаудың басқа сайлаудан бір өзгешелігі – мұнда президент бір рет қана, жеті жылға сайлана алуы, сонымен бірге екінші қайтара сайлауға түсу мүмкіндігінің жоқтығында. Бұрынғы «Сайлау туралы» заңда бес жылдан қатарынан екі рет сайлауға түсуге болатын болса, бұл реткі заңда тек ел президенті атануға бір-ақ рет орай бар. Бұл «Сайлау туралы» заңға, Ата Заңға енген өзгертулер мен түзетулердің арқасында бекіп, енді екінші қайтара өзгеріске түспейтіні заңмен шегеленді. Президент болып ел басқаруға, халқына қалтқысыз қызмет етуге жеті жылдың жеткілікті екенін отыз жылдық іс-тәжірибе мен уақыт көрсетіп берді. Сол себепті ел азаматтары мұндай маңызды мәселелерге барынша күш-жігерін салып, өзінің ел президентін сайлаудағы азаматтық міндеттерін сәулетендіре білуі керек деп есептеймін.

Көп ұлтты Қазақстанның азаматтарының діні, тілі, салт-дәстүрі әртүрлі болғанына қарамастан ортақ ұстанымға келіп, елдің ертеңі үшін жүргізіліп отырған ел президентін сайлау науқанына бейжай қарамайды деп санаймын. Қазақстанның топырағын басып, суын ішіп, ауасымен тыныстап отырған әрбір Қазақстан азаматтарының бұл сайлауға алдағы жеті жылдағы ел болашағын айқындаудағы маңызды шешім болатын сайлау деп қабылдауы тиіс. Сондықтан да 20 қараша күні азаматтар елдің ертеңі үшін өз кандидатына, өзі үміт артқан азаматқа өз дауысын береді деп сенемін.

Бүгінде ел назарын ерекше аударып, халықаралық аренада өз орнын ойып тұрып алған кешегі дипломат, қазіргі Президентіміз Қасым-Жомарт Тоқаев та өз Жолдауында келесі сайлауға түсетінін атап айтты. Сондықтан да сындарлы саясатшы, салиқалы тұлға, білікті Мемлекет басшысы Қ.Тоқаевтың кандидатурасын қолдауға болады деп есептеймін. Өткен үш жылғы ел басқаруында көптеген кедергілердің болғаны белгілі. Енді алдағы жеті жылға қайта сайланатын болса, өз Жолдауында айтылған, халықтың қызу қарсы алуына ие болған ұсыныстары мемлекеттік бағдарламаларға еніп, халықтың игілігі үшін қызмет ететініне үміт артуға болады. Бүгінгі алыс-жақын шетелге, әлемге беделі бар басшының қазіргі қиын жағдайдан халықты алып шығатынына сенім артуға болады деп ойлаймын.

Жасан ЗЕКЕЙҰЛЫ,
Астана қалалық Қоғамдық кеңесінің мүшесі, «Аманат» партиясы қалалық филиалы саяси кеңесінің мүшесі, профессор

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТТІГІНЕ КАНДИДАТҚА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР ТУРАЛЫ

Кандидат тумысынан республика азаматы болып табылатын;

Қырық жасқа толған;

Мемлекеттік тілді өркін меңгерген;

Қазақстанда соңғы он бес жыл бойы тұратын;

Жоғары білімі бар;

Мемлекеттік қызметте немесе сайланбалы мемлекеттік лауазымдарда кемінде 5 жылды құрайтын жұмыс тәжірибесі бар;

Белсенді сайлау құқығына ие азамат болуға тиіс.

Кандидаттарды республикалық қоғамдық бірлестіктер ұсынады.

Кандидаттарды ұсыну **2022 жылғы 11 қазан сағат 18:00-де** аяқталады.

Кандидаттарды тіркеу **2022 жылғы 21 қазан сағат 18:00-ге дейін.**

Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясы

Асхат МАЕМИРОВ,
Астана қаласы Музыкалық жас көрермен театрының директоры, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері:

ҚОҒАМДЫ ДЕМОКРАТИЯЛАНДЫРУДЫҢ ЖАРҚЫН ҮЛГІСІ

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың президенттік мандатты жеті жылға және бір мерзімге ғана сайлану бастамасын қолдаймын. Себебі Президентіміз Конституцияға өзгерістер енгізген кезде «әуелі Мемлекет басшысы ретінде өзімнен бастаймын» деп айтқан уәдесінің жарқын

көрінісі. Яғни, біздің мемлекетіміз супер-президенттік басқару жүйесінен парламенттік-президенттік басқару жүйесіне ауысудағы алғышарттарының бірі. Сондықтан Президент бір-ақ мерзімге, жеті жылға сайланады деп Конституцияға өзгеріс енгізді. Бұл бастаманы қос палата да қолдады. Ал олардың қолда-

уы – әрбір азаматтың қоғамдағы орнын айшықтауға тың серпін берді. Әсіресе, қоғамды демократияландыруға жасалып жатқан қадамдардың жарқын үлгісі.

Екіншіден, бұл бастама – әлемдегі өркениетті елдердің тарихында, саясатында бар дүние. Сол себепті президенттік орын сайланбалы

жолмен беріледі. Ол ешкімге тиесілі, мәңгілік орын емес. Сол үшін де әрбір Қазақстан азаматы Конституциядағы өз құқығын пайдалана отырып, дауыс бере алады. Бұл дегеніміз – осы тұжырымды айқындап беріп отыр. Осындай өзгерістер елдің дамуына, санасының кемелденуіне жасалған қадам деп есептеймін.

Эльмира ШАУЛЕНОВА,
Астана қаласы Полиция департаменті баспасөз қызметінің жетекшісі, полиция майоры:

ЕЛІМІЗ ЖАҢАРУ ҮСТІНДЕ

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев биылғы 20 қарашаны кезектен тыс Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауы өтетін күн деп белгіледі.

Қазір өмір өзгеріп, заман жаңаруда. Сондықтан Әділетті Қазақстан жағдайында жаңаша сайлау өткізу – елімізді оң қадамдарға, биік белестерге бастайды. Әрі біздің қай-қайсымызға да тың мүмкіндіктер береді деп түсінуіміз керек.

Биылғы Қазақстан халқына арнаған Жолдауында ел Президенті құқық қорғау қызметкерлері алдына зор міндеттер қойды. Қоғамдық тәртіпті қатаң қадағалап, есірткі бизнесі, тұрмыстық зорлық-зомбылық сияқты келеңсіздіктермен ымырасыз күрес жүргізіп, оларға барынша тосқауыл қойылуын тапсырды. Бұл біздің салаға үлкен жауапкершілік жүктейді. Сонымен қатар біз сайлауға да барынша күш жұмылдырамыз. Ішкі істер органының

қызметкерлері бұны жақсы түсінеді. Қазір бізде де оң өзгерістер болып жатыр. Жұмысымыздағы жинақылық, тәртіп, тапсырылған іске аса ұқыптылықпен қарау әр тәртіп сақшысына тән.

Өйткені еліміз үлкен өзгеріс үстінде. Саяси жүйе қайта жүктеліп жатыр. Ол өзгеріс Президенттің өзінен басталып жатыр. Президент айтқан реформалар қазір біртіндеп өмірге ене бастады.

Қасым-Жомарт Кемелұлының «Президент 7 жылға сай-

ланады әрі бұл Ата Заңға енген бап енді өзгермейтін болады. Бір адам билікте ұзақ отыруға болмайды» деген сөзін бұқара қолдап отыр. «Жаңа Қазақстан» жағдайындағы алғашқы президенттік сайлау сонысымен ерекше.

Енді Мемлекет басшысы өзінің сайлауалды бағдарламасын ұсынады. Онда елдің осы жылдарда даму, өркендеу мүмкіндіктері белгіленеді. Халық осының бәрін көріп, біліп, сеніп отыр. Бізде алдағы күндерден зор үміт күтеміз.

Ерлан ДӘКЕНОВ,
Астана қаласы мәслихатының депутаты:

РЕФОРМАЛАРДЫҢ ЖҮЙЕЛІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛҒАНЫ МАҢЫЗДЫ

– 20 қарашада Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауы өтеді. Қазақстан Президенті лауазымына үміткерлерді ұсыну басталып та кетті. Бізге «Жаңа Қазақстан» құруға бағытталған реформалардың жүйелі жүзеге

асырылғаны маңызды. Сондықтан да бұл сайлаудан күтеріміз көп. Бүгінгі күні халық үніне құлақ асатын мемлекет қалыптасып келе жатқанын, билік пен қоғам арасында тұрақты диалог орнағанын да байқауға болады. Саяси жүйе біртіндеп өзгеріске

ұшырауда. Алдағы уақытта осы бастамаларды жалғастыратын, нәтиже шығара алатын мамандар қажет. Қазіргі геосаяси жағдайда өзге мемлекеттермен дұрыс қарым-қатынас құрып, мемлекет мүддесін жеке мүддесінен жоғары қоятын нағыз дипломаттың

билік басында болғаны дұрыс. Болашағымыз жарқын болсын десек сайлауға қатысып, өз үлесімізді қосайық. Халық сенімін ақтайтын сайлау болады деп үміттенемін.

Соңғы күндері елде көп талқыланған тақырыптың бірі – Ресейден келген көш. Астана қаласы әкімдігінің онлайн баспасөз мәслихатында осы турасындағы сұрақтарға жауап алдық. Спикер ретінде Астана қаласының жұмыспен қамту және әлеуметтік қорғау басқармасының басшысы Илья Скуб, полиция департаменті көші-қон қызметі басқармасының бастығы Арман Баймұхамбет және «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ қалалық филиалы директорының орынбасары Динара Қуанышева қатысты.

Нұрлат БАЙГЕНЖЕ

– Жыл басынан бері Астана қаласына 29 мың шетелдің азаматы тіркелді. Оның 4 мыңы – ресейлік азамат. Көші-қон заңнамасын бұзған 5 мыңнан аса азамат жауапкершілікке тартылып, 867-сі елден шығарылды. Шетелдіктерді шақырып, олардың елде болу ережесін қамтамасыз етпеген 1083 адам әкімшілік жауапқа тартылды. Шетелдік жұмыс күшін тарту және пайдалану ережесін сақтамаған 93 жұмыс беруші, тіркеу және құжаттандыру ережесін бұзған 2866 азаматқа шара қолданылды, – деді Арман Баймұхамбет.

«Көшіп келушінің Қазақстан Республикасына келуі мен онда болуы қағидасының» 9-тармағына сәйкес, шетелдік азамат үш жұмыс күн ішінде ішкі істер органына хабарлауы міндетті. Егер шетелдік осы мерзімде тіркелмесе Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодекстің 518-бабы бойынша жауапқа тартылады. Заңды тұлғалар үшін 10-нан 25 айлық есептік көрсеткішке дейін, ал қайталанған жағдайда 100 айлық есептік көрсеткішке дейін айыппұл салынады. Бұл 306 мың теңгеге тең. Жеке тұлғалар үшін ескерту түріндегі жаза беріледі, ал қайталап бұзған жағдайда 30 айлық есептік көрсеткіш немесе 91 мың теңге мөлшерінде айыппұл төлейді.

Елге келген шетелдіктер хабарламаны үш тәсілмен бере алады.

Бірінші, жеке және заңды тұлғалар көшіп келушінің келгені туралы электрондық визалық және көші-қон порталы, яғни vnr.gov.kz немесе egov.kz арқылы тікелей хабарлай алады. Ол үшін қазақстандық тарапқа көшіп келушінің электрондық цифрлық қолтаңбасы және паспорттық деректері жеткілікті.

Екінші, Қазақстан тарапынан қабылдаушы жеке және заңды тұлғалар шетелдіктің келгені туралы хабарламаны тікелей өз ауданы бойынша ішкі істер органының көші-қон қызметінің бөлімдері мен бөлімшелеріне бере алады.

Үшінші оңай әдіс – App Store немесе Play Market-тен e-Qонақ қосымшасын жүктеу арқылы жүзеге асады. Смартфон камерасының көмегімен шетелдіктің төлқұжатын сканерлеп, деректерді жүктеуге болады. Хабарламаны авторизациялау және толтыру интуитивті, бір минут уақыт алады.

– Халыққа қызмет ететін орталықтарға шетелдіктер көптеп жүгінуіне байланысты Сауран №7 мекенжайындағы орталықта қосымша 20 жұмыс орны, Нұрлы Жол А-82 мекен-

МИГРАЦИЯЛЫҚ ҮРДІС: КҮНГЕЙ МЕН КӨЛЕҢКЕ

жайында 15 жұмыс орнымен қамтылып, ағымды реттеуге мән берілді. Шетелдіктер жеке сәйкестендіру нөмірін (ЖСН) алу үшін жеке куәлігі немесе паспорттымен жүгінуі тиіс, – деді мемлекеттік корпорациясының өкілі.

Миграцияға саяси көзқарасқа қатысты себептер, кикілжіңдер, соғыс сияқты түрлі сипаттағы қиындықтар, жаңа жұмыс орнын іздеу, өмір сүру салтын өзгерту, экология, білім алу мақсатымен жер ауыстыру т.б. жағдай әсер етеді. Қазір Ресейден миграциялық ағын байқалады. Негізгі себеп – ресейліктер жартылай мобилизациядан қашуда.

Басқарма басшысы Илья Скубтың сөзінше, Қазақстан мен Ресей арасындағы еңбек миграциясы жергілікті жердің заңдары және Еуразиялық экономикалық одақтың келісім негізінде іске асады.

– Елге келетін шетелдіктер Қазақстан Республикасының «Халықтың көші-қоны туралы» Заңына бағынады. Сондай-ақ Еуразиялық экономикалық одаққа мүше елдердің аумағында еңбек қызметін жүзеге асыру және көшіп-қонуы туралы келісімге сәйкес жүзеге асады.

Жыл басынан бері біздің басқармаға 92 адам «босқын» мәртебесін алуға жүгінді. Оның екеуі – ресейлік азамат. Қазір бұл ұсыныс заңға сай қаралуда. Елордада босқын мәртебесі төрт адамға берілді. Оның екеуі – Қытай және екеуі Ауғанстан елінің азаматы.

Биыл 866 адам «қандас» статусын алды. Атап айтқанда, 520 қандас Өзбекстаннан көшіп келсе, Ресейдан – 149, Қытайдан – 122, Моңғолиядан – 48, Қырғызстаннан – 15, Түркменстаннан – 6, Иран мен Тәжікстаннан – 2, АҚШ пен Швейцариядан 1 адам тарихи отанына оралды, – деді Илья Скуб.

Көші-қон процесі бақылауда, елдің ішкі жағдайына теріс әсері

болмайды. Онлайн брифингтен осындай ой түйдік.

ЕЛДІГІМІЗ БҮТІН, БІРЛІГІМІЗ БЕКЕМ БОЛСЫН

Шын мәнінде, бізде бәрі дұрыс па? Ресейден келетін ұлы көштің ішкі нарыққа әсері қандай? Бұл сұрақтарды да назардан тыс қалдырмай, саралап көрдік.

Сарапшылар Google іздеу жүйесінде «Ресейден қайда көшуге болады?» деген сауал өте көп ізделетінін айтуда. Ресейліктер өмір сүруге ыңғайлы елдерді іздегіріп жатқаны, оның ішінде, Қазақстанды таңдайтыны анық.

Солтүстіктегі көршімен шектесетін 7,5 мың шақырымдық шекарада 30-дан астам өткізу пункт бар. Қазір облыстардағы шекаралық пунктерде ұзын-сонар кезек қалыптасты. Мұны әлеуметтік желіден көріп, біліп отырмыз. ҰҚК Шекара қызметі мұны ресми мәлімдеп, төрт автомобильдік өткізу пунктінде кептеліс байқалатынын растады.

Ресей президенті мобилизациядан қашқандарды 10 жылға дейін соттауды тапсырғанымен, көштің қысқарар түрі жоқ. Тіпті 21-25 қыркүйек аралығында Ресей шекарасынан 250 мыңнан астам ер-азамат шекарадан өтті деген ақпарат бар. Мемлекеттік кірістер комитетінің дерегіне, елдің шекарасына кіріп-шыққан көліктер саны 20 пайызға көбейді. Әсіресе, Ақтөбе, Атырау, Қостанай, Батыс Қазақстан облысындағы пункттерде 500-600 көліктің кезекте тұрғаны белгілі болды.

30 жылда 1,5 миллион қандасты қабылдадық деп мақтанып жүргенде, айналдырған 8 айда бұл көрсеткіштен асырып жібердік. Ішкі істер министрлігі Көші-қон комитеті төрағасының міндетін атқарушы Аслан Аталықовтың сөзінше, жыл басынан бері елге 4 миллион 399 мың шетелдік келсе, соның 1,7 миллионы – Ресейден, 1,5 миллионы – Өзбекстаннан, 547 мыңы – Қырғызстаннан,

200 мыңы Тәжікстаннан келді.

Әрине, ресейліктерді біз шақырып жатқан жоқпыз, олар соғыстан қашуда. Осындай қарқынмен жалғаса берсе, жыл аяғына дейін 3-3,5 миллионнан асайын деп тұр-ау шамасы! Бұлай деуіміздің себебі – ресейліктер Қазақстанда визасыз 30 күн жүре алады. Одан артық қалғысы келсе, миграциялық қызметке тіркеліп, тағы 60 күнге созылуға мүмкіндігі бар. Яғни бір жылға жуық уақыт емін-еркін жүруге толық құқылы. Еуразиялық экономикалық одаққа мүше елдер осындай міндеттемені орындауы тиіс. Ресейліктер тағы амалын тауып, тіпті азаматтық алса не

ЖАЛДАМАЛЫ ПӘТЕР АҚЫСЫ ҚЫМБАТТАДЫ МА?

Елге ел қосылса құт дейді ғой, бұл жолғысы жұт болмаса болғаны! Себебі нарық бағамы құбылып, пәтердің бағасы өскені жайлы ақпарат шыға бастады.

Белгілі айтыскер ақын Әсем Ережеқызы facebook-тегі аккаунтында: «Шетте оқып жатқандықтан «Астанадағы пәтерімді бос тұрмасын» деп жалға беріп қойғанмын ғой! Осы айдың аяғы алты айдан бері тұрған қыздар жатақханаға шығып, пәтерді krisha.kz бердім. Бүгіндікке екі ресейлік сұрапты. Біріншісіне үзілді-кесілді «бермеймін» дедім.

БИЫЛ 866 АДАМ «ҚАНДАС» СТАТУСЫН АЛДЫ. АТАП АЙТҚАНДА, 520 ҚАНДАС ӨЗБЕКСТАННАН КӨШІП КЕЛСЕ, РЕСЕЙДАН – 149, ҚЫТАЙДАН – 122, МОҢҒОЛИЯДАН – 48, ҚЫРҒЫЗСТАННАН – 15, ТҮРКМЕНСТАННАН – 6, ИРАН МЕН ТӘЖІКСТАННАН – 2, АҚШ ПЕН ШВЕЙЦАРИЯДАН 1 АДАМ ТАРИХИ ОТАНЫНА КЕЛДІ

болады? 30 жылда қазақтың үлес салмағы 69,6 пайызға жетті деп қуанып жүргенде, өзге ұлт өкілдері көбейіп, ұлттық мәселелерді шешу тағы да шегеріле бермей ме? Өйткені ресейліктер орысы басым өңірлерді қоныс ететіні айтпаса да түсінікті ғой!

Журналист Камшат Тасболат: «Халыққа қызмет көрсету орталығында, «Хан шатырда» ресейліктер өріп жүр. ХҚК-де алдымда бір ресейлік тұрды, ЖСН алуға рұқсат берілмеген сияқты. Себебін анықтауға кетті. Жалпы, ресейліктерге ЖСН беруді мемлекет тыйды деп үміттенеміз. Георгиев лен-тасын көліктеріне іліп алып, жол ережелерін бұзып та жүргендері бар. «Сергек» отандық нөмірлерді байқай қалады ғой, ал ресейлік көліктерді ше? Байқауымызша, сауда орталықтарындағы қызмет көрсету саласында жергілікті орыстар, яғни, өз азаматтарымыз емес, ресейліктер төбе көрсете бастаған сияқты. Баяғы 90-жылдардағы демографиялық, экономикалық, әлеуметтік жағдайға ешкім оралғысы келмейді» деп секемденеді.

Расында кеше Сауран №7 мекенжайындағы халыққа қызмет көрсету орталығында ұзын-сонар кезек қалыптасты. Тіпті жүздеген адам ғимараттың сыртында бірнеше қатарда тұрып, кезегін күтті.

Екіншісі мәскеулік жігіт «ІТ саласының маманымын, табысым өте жақсы, арақ ішпеймін, темекі шекпеймін. Алты айлық пәтеракыны бірден төлейін» депті. Сіңлім бұл хабарды қуана жеткізді. Пәтерің жақсы өтетін болды деп тұр ғой, қайтсын енді?! Қазақ жастары солардың кесірінен далада қалып жатқанын естіп-көріп отырмыз. «Бермеймін» дедім. Артынша екі қазақ қызы «тұрып жатқан пәтерімізді пәтер иелері 300 мың теңгеге көтеріп жіберді. Төлей алмай шығып кеттік» деп хабарласқан екен. Бағасын біраз түсіріп сол екі қызға бер, азын-аулақ ипотекасын жапса болды дедім. Орыстар ренжімес, неге ренжімеу керегін өзі де білетін шығар» деген жазба қалдырды.

Атырау қаласынан бала-шағасымен көшіп келген Руслан Үсенбаев елордадағы ғылыми орталықта қызмет етеді. Жарын да балабақшаға орналастырған екен. Есідің оң

жақ бетінен 160 мың теңгеге пәтер жалдап тұрады. Біле білген адамға аз қаржы емес. Енді үйдің иесі пәтер ақыны 260 мың теңгеге көтеретінін айтыпты.

– Пәтер иесі хабарласып: «Ұсыныс көптеп түсуде. Ресейліктер 300-350 мың теңгеге сұрауда. Қазақсың ғой, 260 мың теңгеге берейін. Тұра беріңдер» деді. Не айтарымды білмей, есеңгіреп қалдым. Өзімнің жалақым – 200 мың теңге. Әйелімдікі – 140 мың теңге. Сонда тапқан-таянғанымды пәтерге берсем, қалай күн көремін? – деп жыларман болып отыр.

Әрине, бұл жағдай әрең күнін көріп отырған халыққа жұдырық болып тигендей. Естеріңізде болар, қайбір жылы рубльдің құны түсіп, Ресейдің ескі-құсқы көлігін тасып, оларды біраз байытқан едік. Сол кездегіге қарағанда рубльдің құны екі есе өсті. Қазір рубль теңгеге қарағанда едәуір құнды болғандықтан, ресейліктер үшін пәтерді жалдауда, азық-түлікті алуға қиындық болмайды.

Біз Сауран көшесіндегі халыққа қызмет көрсету орталығына барып, сондағы ресейліктерді сөзге тарттық. Өзін Антон деп таныстырған азамат Новосібір қаласынан келгенін айтты. Ол қазіргі жағдайға байланысты Қазақстанға келгенін, ІТ саласының маманы екенін айтты.

Ресейдің Краснодар аумағынан келген Александр Самохиннің айтуынша, Астанаға келгені туристік орындарды аралап, көріп шығыпты. «Маған қала және оның тұрғындарының жылышырайлығы қатты ұнады. Ыңғайлы жұмыс тауып жатсам, келешегімді Қазақстанмен байланыстырғым келеді» дейді ол.

Нарықта сұранысқа сай бағаның қымбаттауы – заңдылық. Қазір шекарада қаржы айналымы қалыптасты. Бұл сөзімді «Ел бірлігі» қоғамдық бірлестігінің төрағасы Бақыт Смағұл қуаттап: «Көкшетаудың вокзалында тұрмыз. Астанаға туыстарымызды шығарып салуға келгенбіз. Таксилер бағаны ұдай қымбаттатып жіберіпті. inDriver-ден көлік іздедік. Таппадық. Желіде ешкім жоқ. Таксистерден бағаны неге шарықтатып жібердіңдер десек, Көкшетаудың бар таксиі Петропавлда Ресейден келіп жатқандарды күтіп алып, мол ақшаға айтқан жеріне апарары екен. Мұнда такси қат болғасын бағасын көтеруге тура келіпті».

Күні кеше Қостанайдан көршім келді. «Көкшетауда барған едім. Қостанайда тақс қызметіне сұраныс артты дегеннен кейін, сонда тарттым. Шынымен Қостанайдың теміржол вокзалында адамның қарасы қалың. Көбісінің арманы – Астанаға жету. Содан үш адамнан 250 мың теңге алып, Астанаға жолға шығып кеттік!» деп мақтанып айтып отыр.

Ресейліктердің Қазақстанға көптеп қоныс аударуы нарықтан бөлек, банк саласына да әсер етуде екен. Өйткені шекарадан бері өткендердің басым бөлігі валютасын теңгеге осы жақта ауыстырады. «Бұл біздің банктерге тиімсіз болғалы тұр» дейді экономистер.

Біздің ресейліктерді жарылқауға экономикалық потенциалымыз жете ме екен? Әсіресе ең төменгі жалақы – 60 мың теңгемен құнелтетіндердің жағдайы қалай болмақ?

P.S: *Не болса да, сыртқы миграцияны тоқтату үшін шекараны жауып тастай алмаймыз. Қазақстан халқы Ассамблеясы деген құрылым өзінің тиімділігін дәлелдейтін кез келді. Осы уақытқа дейін Парламент Мәжілісіне дейін квота арқылы өтуіне жағдай жасап, кең мүмкіндік берілді. Енді олар сырттан келген өзге ұлт өкілдері біздің елдің заңына бағынуды жан-жақты насихаттап, елдің береке-бірлігін арттыруға үлес қосуы тиіс.*

Нұрлат
БАЙГЕНЖЕ

ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Астанада өткен «Digital Bridge 2022» халықаралық технологиялық форумында цифрлық технологияларды қолдану арқылы жаңа индустрияны дамытудың перспективалары жан-жақты талқыланды.

Оған inDriver негізін қалаушы және бас директоры Арсен Томский, Huawei Еуразия аймағының Президенті Дэниел Чжоу, Samsung Electronics корпоративтік Президенті Ин Йонг Ри, G42 тобының бас операциялық директоры Мансур Ибрагим Аль Мансури секілді цифрлық трансформация нарығында жетістікке жеткен спикерлер қатысты.

Олар форум аясында техно-парктер және IT-мектептер көрмесі, IT-стартаптар аллеясы, IT-вакансиялар жәрмеңкесі, Astana Hub Battle жарысы, VR, GameDev және түрлі тақырыптық сессиясында саладағы өзекті мәселелерді талқылады. Сондай-ақ «Қазақстанның IT-экспорты мен адами капиталын дамыту стратегиясы», «IT нарығының негізгі трендтері мен перспективалары», «Цифрлық технологиялар – мегаполистерді дамыту және әлеуметтік ортаның жайлылығын жақсарту драйвері», «Цифрлық теңсіздікті жою үшін кең жолақты желіні дамыту», «Жасанды интеллект және роботтандыру: оны қолдану салалары мен әдістері», «Цифрлық трансформация: адам мен кейстер» және т.б. тақырыптар назардан тыс қалмады.

Диалог алаңында Президент Қасым-Жомарт Тоқаев цифрландыруда негіз болатын бес басымдықты айқындап берді.

Бірінші, адамға бағдарланған қызметті дамыту. Цифрлық технология экономиканың бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етіп, Индустрия 4.0-ді енгізуде негізгі құрал болады. Бастысы, цифрлық технологияның көмегімен ел азаматтарының өмір сүру салтын арттыруға жол ашады. Бұл үшін мемлекеттік басқаруды цифрландырудың «Invisible Government» мүлде жаңа форматына көшу қажет. Бұл бағытта біздің елдің бағындырған белесі биік. Оның дәлелі, елдегі мемлекеттік қызметтердің 90 пайыздан астамы электронды форматта көрсетіледі. Бұл – әлемдегі ең жоғары көрсеткіштің бірі.

Екінші, IT-саласы үшін қолайлы жағдай жасау. Бүгінде Қазақстан – IT саласын дамыту үшін өте жақсы жағдай жасауда. Бұл нормативтік базаға да, IT бизнесі дамытудың бірегей режимдері мен құралдары бар арнайы платформаларға да қатысты. «Astana Hub» IT стартаптарының халықаралық технопаркі арнайы салық және виза режимінде жұмыс істейді. Қазірдің өзінде 900-ден астам компания оның резиденті атанып, қазақстандық және халықаралық нарықтарда табысты қызмет етеді.

Үшінші, IT инфрақұрылымды кең көлемде модернизациялау. Төртінші, цифрлық экономиканы және индустрия 4.0-ді дамыту.

Бесінші, адам капиталын нығайту.

Бұған дейін жазған «Елорда цифр дүрмегіне ілесті ме?» атты мақалада цифрландыруды сәтті жүзеге асырмай, әлемдік өркениет көшіне ілесу мүмкін еместігін дәлелдеп, озық елдер жоғары жылдамдықты интернет – 5G іске қосуға асығып жатқанын жазып, бұл бағытта Қытай, Оңтүстік Кореяның жетістігіне тоқталдық.

Жаһандық форумда адамзаттың өмір сүру салтын жаңа деңгейге көтеретін төртінші өнеркәсіптік революцияны іске асыратын құрал – 5G-де екені ай-

ЦИФРЛАНДЫРУ: СЕРВЕРІ ҚАНДАЙ, САПАСЫ ҚАЛАЙ?

Газетіміздің №112 (4390) нөмірінде «Елорда цифр дүрмегіне ілесті ме?» атты мақала жазып, онда Астана қаласындағы интернеттің сапасын жауапты мамандардан біліп, әлем елдері 5G-ді өндіріске қосқанын, оның адамзаттың өмір сүру сапасына қалай әсер ететініне тоқталдық. Бұл жолғы ізденісіміздің жөні басқа. Тақырып – цифрландыру төңірегінде болғанымен, ауқымы бөлек, талабы ерек! Ол – біздің мемлекеттік мекемелердің сайт-порталдарындағы сервистік қызметтің сапасы.

тылды. Он жылдан кейін әлемдегі өнімдер мен қызметтердің 70 пайызы цифрлық платформалық модельге негізделіп, ақылды қалалар толық іске қосылады. Осы ретте, Қазақстанның алдына Еуразиялық кеңістіктегі ең ірі цифрлық хабтардың біріне айналу стратегиялық міндеті тұр. Демек IT саласының мамандарына сұраныс артады деген сөз.

2020 жылы әлемдік IT нарыққа 30 миллион маман керек болса, екі жылда бұл көрсеткіш 100 миллионға жетті. Ал 2025 жылға қарай 200 миллионға дейін артады деген болжам бар. Уақыт өткен сайын цифрланған әлемде IT мамандарға деген сұраныс арта беретіні сөзсіз.

– Жуырда Нью-Йоркке жасаған сапарым аясында «Digital Nomads» IT-қауымдастығындағы жас отандастармен кездестім. Олар АҚШ, Еуропаның ірі компанияларында жұмыс істейді және жаһандық деңгейде бәсекеге қабілетті.

Қазіргі таңда Қазақстанда да халықаралық деңгейдегі өнімдерді жасауға қабілетті талантты адамдар аз емес. Сондықтан Үкіметке келесі міндеттер қойылады: бір жағынан, жастар қай жерде жұмыс істесе де, оларға қолдау көрсету керек, ал екінші жағынан, оларды еліміздегі цифрландыру ісіне барынша араластыру қажет, – дейді Мемлекет басшысы.

ЦИФРЛАНДЫРУ НЕҮШІН ҚАЖЕТ?

2017 жылдың 12 желтоқсанында Үкімет цифрландыруды жүйелі жүзеге асыруды жоспарлап, 2018-2022 жылы аралығында «Цифрлық Қазақстан» бағдарламасын іске асыруда: инфрақұрылымды

дамыту, экономика саласын цифрландыру, адам капиталын жақсарту және мемлекеттік қызмет көрсету саласын жетілдіруді мақсат еткен-ді.

Мемлекеттік бағдарламаны төрт бағытта іске асыру көзделді. Бірінші – ауыл-аймақты кең жолақты интернетпен қамтамасыз етіп, елдің транзиттік мүмкіндігін арттыру. Екінші бағыт – экономиканың салаларына (көлік және логистика, денсаулық сақтау, білім беру, ауыл шаруашылығы және электронды сауда) цифрлы технологияны енгізу. Үшіншісі – IT мамандарды даярлау. Төртінші – мемлекеттік органдар жұмысының сапасын арттыру.

Біз соңғысын талдайтын болсақ, әкімдік, мәслихат, басқармалар және қоғамдық ұйымдардың интернеттегі ресурсы халыққа қаншалықты тиімді екеніне тоқталуымыз керек.

Алдымен шетелдік тәжірибені саралап, содан кейін өзіміздің интернет өнімдерге баға берсек. Әлемдегі 15-тен астам мемлекет цифрландыру бағдарламасын іске асыруда. Олардың ішінде: Қытай, Сингапур, Жаңа Зеландия, Оңтүстік Корея, Дания сынды мемлекеттің тәжірибесі озық, ісі сапалы. Мәселен, Қытай өзінің «интернет плюс» бағдарламасы аясында ел аумағын жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз етуді көздейді. Канада Торонтода АКТ-хабын жасап, мобильді интернет сапасын арттыра түссе, Сингапур «ақылды экономика» технологиясын іске қосты. Корея «Креативті экономика» бағдарламасы арқылы адами капиталды және кәсіпкерлікті дамытуға мүдделі. Ал Дания мемлекеттік секторды цифрландыруға баса

“

Елдегі мемлекеттік қызметтердің 90 пайыздан астамы электронды форматта көрсетіледі. Бұл – әлемдегі ең жоғары көрсеткіштің бірі

назар аударуда.

Расында, Дания мемлекеттік органдарды цифрландыруды белсенді инвестициялады. Соның салдарынан даниялық әрбір азаматтың жеке кабинеті бар. 2015 жылдан бастап бұл елде барлық азамат мемлекеттік органдармен тек интернет арқылы тілдесуге міндетті. Әрбір даниялықтың цифрлық паспортқа (digital ID) ие және барлық мемлекеттік органдармен бірыңғай кабинет арқылы байланыса алады. Интернет ресурс арқылы сапалы өмір сүру салтына қажетті барлық операцияны орындауға, оның ішінде, салықты төлеуге және есепті жіберуге мүмкіндігі мол. Мұндай жүйе жыл сайын бюджеттің 10-20 пайызын үнемдеуге мүмкіндік береді. Қысқасы, Дания цифрландыруды озық елдің қатарына қосылудың құралы ретінде қолданып отыр.

2005 жылдан біздің елде «электрондық үкімет» қалыптасып, 2013 жылы «Ақпаратты Қазақстан-2020» мемлекеттік бағдарламасы аясында цифрлық мемлекетке айнарудың кешенді бағдары айқындалды.

2015 жылы e.gov.kz веб-порталда көрсетілген мемлекеттік қызметтің саны 36 миллионға жетсе, 2017 жылы 740-тан астам қызмет пен сервис электрондық нысанға көшіріліп, 83 мобильдік қызмет іске қосылып, тіркелген бірегей пайдаланушының саны 6,6 миллион адамнан асты. 2019 жылы корпорация азаматтарға 648 мемлекеттік қызмет түрі бойынша 24 миллионға тарта қызмет көрсетті. Бұл дегеніміз, «электронды үкіметті» дамыту индексі және «онлайн қызмет көрсету» индикаторы бойынша Азияда алдыңғы қатардағы ел дегенді білдіреді.

Бүгінде цифрландырудың құрамдас бөлігі ретінде электронды сауда мен жол-көлік саласын басқарудан бөлек, қаржы, банк, өндіріс, білім, денсаулық, ауылшаруашылығы және т.б. саласы дамуда.

Үйден шықпай-ақ қажетті қызмет түрлерін алуға мүмкіндік мол. Бұл – электронды үкіметтің игілігі. Үйден ұзамай онлайн-кредитке қол жеткізіп, қажетті тұрмыстық тауарды сатып алуға, тіпті тағам түрлеріне тапсырыс беріп, бір орыннан қозғалмай отыра беруге болады. Мұның бәрі сервистік қызмет көрсету саласында цифрландыру процесі қарқынды жүріп жатқанын көрсетеді.

Астана қаласының цифрландыру және мемлекеттік қызмет басқармасы басшысының орынбасары Аманжол Естековтің сөзінше, бүгінде мемлекеттік мекемелерден бөлек, бизнес құрылымдары, спорт кешендері мен мәдениет ошақтарының интернеттегі сайттары белсенді жұмыс істейді.

ОНЛАЙН ҚЫЗМЕТ КӨҢІЛДЕН ШЫҒА МА?

Алайда мемлекеттік қызмет көрсету саласының интернет ресурсы қолданушыларға тиімді

ме? Мәселен, мемлекеттік қызмет көрсететін органдардың сайтында байланысатын телефон нөмірін табу қиын. Тапқан күннің өзінде олардың көтеруі қиын. Себебі жұрт үдере мобильді байланысқа көшті.

Осыған байланысты Индира Дүйсенова:

– Кез келген мемлекеттік мекеменің корпоративті нөмірлері көпшілікке қолжетімді болуы тиіс. Барлық үйде стационарлық телефон табыла қоймайды, есесіне қазақстандықтардың барлығы дерлік смартфон қолданады. Сондықтан ұялы байланыстары жариялануы керек. Олай болмаса, Президенттің «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» құру тұжырымдамасын қалай жүзеге асырмақ, – дейді.

Қазақстандағы барлық мемлекеттік қызмет көрсететін мекеменің сайты – gov.kz-ке біріктірілді. Сервистің жоғарыдағы сол жақ бетінде «Мемлекеттік орган» деген батырманы басқаннан кейін, «Министрлік», «Әкімдік», «Басқалар», «Мәслихат» деген шығады. Осының ішінен қажеттісін таңдайсыз. Мәселен, «Әкімдіктер» арқылы «Астана қаласының әкімдігіне» еніп, «онлайн қабылдауды» басаңыз, «Электрондық өтініш», «Қабылдауға жазылу», «Ашық диалог», «Сұрақ-жауап» деген терезе шығады. Біз соңғысына кіргенімізде, 24 тамызда Жаңыл Әбілова есімді азамат сұрақ қойғанын көрдік. Бір айдан аса уақыттан бері бас шаһардың басшысына сауал жолданбапты.

Әрі қарай әкімдіктің интернет сервисін талдайтын болсақ, «Әкім аппараты», «Қызметі», «Құжаттар», «Баспасөз орталығы», «Байланыс ақпараты», «iKomek 109» ашу арқылы өзіңізге тиісті қызметті аласыз.

Алайда Индира Дүйсенова айтқандай, бірде-бір қалалық басқарманың немесе шаһарға қарасты аудан әкімдігінде корпоративті телефон нөмірлері көрсетілмепті. Ал смартфонмен «Қазақтелеком» АҚ құрған қалалық телефонға звондау қымбатқа түсетіні, бәрінен бұрын, телефонның бұл түрі сәннен қалып, қоңырауға жауап беріп отыратын қызметкерлер тым аз екені анық.

Екіншіден, мемлекеттік тілдің қолданыс аясын интернетте де кемсіту басым екенін көріп отырмыз. Әсіресе, құқық қорғау саласына қатысты мекемелер – сот, прокуратура, полиция және әділет басқармасында қазақ тіліне қарағанда орыс тіліндегі ақпаратқа басымдық бар. Көп сайтқа кіргенде бірінші орыс тіліндегі нұсқасы ашылатынын байқадық. Осыдан-ақ қазақ тілі аударма тілінен әлі арыла алмай отырғанын оңай аңғаруға болады.

Үшіншіден, сайттардағы қазақ тіліндегі ақпараттардағы стилистикалық, тавтологиялық өрескел қателіктерді айтпағанның өзінде, грамматикалық қателерден көз аша алмайсыз. Яғни мемлекеттік органдар мемлекеттік тілге қалай қарайтынын сайт-порталдарына кіру арқылы танысыз.

Жә, интернет ресурстағы қате-кемшіліктерді тізбелеп кете беруге болады. Дегенмен, Азия елдерінің арасында интернеттегі серверлік қызметтің сапасы ілгері екенін байқауға болады. Қазақстанда egov-тан басқа gov.kz, eOtinish, Ашық Үкімет және т.б. арқылы онлайн қызмет алудың тетігі қарастырылып отыр.

Ал интернеттің сапасы – бөлек тақырып. Бұл туралы арнайы жаздық, әрі алдағы уақытта тағы да жаза беретініміз анық.

P.S: Интернеттегі қызмет көрсету саласын дамытуда Қытай, Сингапур, Жаңа Зеландия, Оңтүстік Корея, Данияның тәжірибесіне тоқталдық. Бізге де бұл саладағы жұмыстарды әлі де жетілдіре түсіп, цифрландырудың нәтижесін қарапайым халық көретін деңгейге жеткізу міндеті тұр.

МЕКТЕПТЕГІ МУЗЕЙ

АЙБЕРГЕНОВ ӘЛЕМІ

Шын таланттар алыстаған сайын биіктей береді. Сағыныштың ақыны, жырдың жарық жұлдызы Төлеген Айбергенов шығармашылығы, жастардың өлеңдерін насихаттауы бұған көзімізді жеткізгендей.

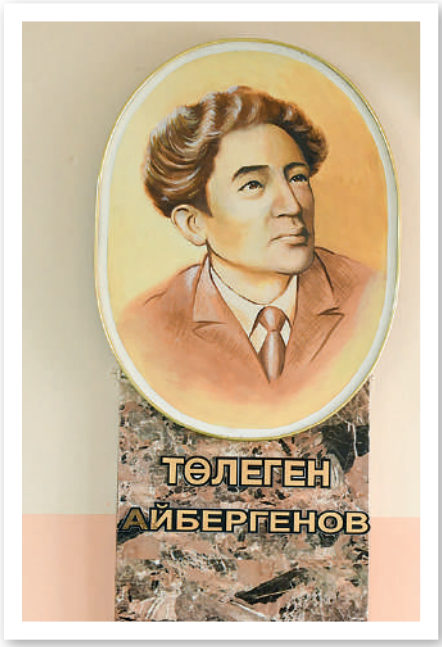
Гүлшат САПАРҚЫЗЫ

Елордада қазақтың ақиық ақыны, отызында поэзияны биік деңгейге көтеріп кеткен Төлеген Айбергенов атындағы мектеп бар. Кенесары көшесінің бойында орналасқан №16 орта мектеп – қала өміріндегі маңызды іс-шараларға белсене қатысып жүрген оқу ордасы. 2681 бала білім алатын, аралас тілде оқытатын мектепте спорт секциялары, түрлі үйірме, автомобильдеу, гидропоника, робототехника, т. б. бар. Патриот жастарды біріктіретін «Жас сарбаз» қозғалысы, оқушылар үшін мектепте он шақты үйірме мен жобалар: «Оқуға құштар мектеп», «Жас сарбаз» дебат клубы, «STEM» зертханасы, «Менің қаламның көшелері», «Вестник» радио жаңалықтары, «Жас сарбаз», «Мектеп парламенті», «Адал ұрпақ» еріктілер клубы, «Жас тілші», «Бағдарламалау С+», т. б. жұмыс істейді. Тәлім беруші мұғалімдердің көпшілігі – тәжірибелі мамандар, аттестаттаудан өткен педагогтар. Биылғы түлектердің көпшілігі – жоғары оқу орындары, колледж студенттері, еңбек етіп жүрген жастар. Мектеп директоры – Сәуле Әзімханова.

Астана қаласы Білім басқармасының «Төлеген Айбергенов атындағы №16 орта мектеп» мемлекеттік мекемесі 1979 жылы 31 тамызда ашылды. Педагогикалық ұжымның өтініші бойынша Астана қаласы әкімдігінің қаулысымен 2001 жылы мектепке Төлеген Айбергеновтің есімі берілді, ақынның мемориалдық музейі ашылды.

Сарғайған сары күзде ақын атындағы мектепке барып, оның өмірін, шығармашылығын насихаттаған мектеп музейін аралап көрген едік.

Ақынға арналған музей 2007 жылдан бастап жұмыс істейді. Оны ашуға мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Ақбота Есаматова көп еңбек сіңірді. Сондай-ақ поэзия жанашыры, қоғамдық істерге белсене қатысып жүрген ҚР мәдениет қайраткері Оспан Сүлейменұлының да зор үлесін айтпай кетуге болмайды.

Сондай-ақ Ұлттық музейдегі құнды жәдігерлердің көрмесіне қатысты.

– Ақынның шығармашылығын насихаттау барысында көптеген іс-шара өтеді. Ақынның мерейтойы жылдары арнайы конференция өткізіп, ол жайында жазылған эсселер байқауының жинағын шығарып,

Ташкенттегі Низами атындағы педагогикалық институтта оқыған кездері, Үрниса апамызбен танысқан шақтары фотолармен үшінші қатардағы стендте әдемі орайластырып қойылған екен. Одан кейінгі қатарда ақынның Сарыағаштағы өмірі, қызметі, отбасы бейнеленген фотосуреттер орналасқан. Институтты бітірген ақын жастайынан шығыс шайырларының жырларын жаттап өседі. Оның өлеңдерінің негізгі кредосы өмірге, туған жерге деген сағыныш болды. Шет жайлап, өзге ортада өскен ақынның тағдыры шығармашылығына әсер етпей қоймайды. Соның ықпалынан қазақ даласына арналған отты жырлар өмірге келді. Ақынның «Аруана – бауыр дүние» деген өлеңін оқыған сайын шеттегі қандастарымыздың шерменде көңілі мен жан айқайы жүрек қылын тілгілеп өтеді. Төлегеннің поэзиясы туралы жазушы Әбіш Кекілбаев: «Төлеген Айбергенов творчествосы – өлімді жеңіп шыққан өмір шаттығының жыры» дейді.

Жиырмадан енді ғана асқан шағында қазақ поэзиясының төрін-

жарыссөздер, жыр кештерін, тәрбие сабақтарын тұрақты түрде өткізіп келеміз. Ақынның өлеңдерін жатқа оқитын балалар арасында байқау жариялап, музейге тек қана ақын өлеңдерін жатқа айтатын оқушылар ғана кіреді деген талап қойғанбыз,

де жарқ ете қалған ақынды әдеби орта бірден мойындайды. Әбділда Тәжібаев ақынның өлеңдеріне алғаш алғысөз жазып, баспасөз бетіне жариялайды. Соған қарамастан ақын көзі тірісінде Жазушылар одағының мүшелігіне өтіп үлгермейді. Қазір Төлеген Айбергенов атындағы әдеби сыйлық бар. Төлеген Айбергеновтің «Сағынбай барсаң таулар да сенің, алдыңнан шықпас асқақтап» деген өлең жолдары өнерді сүйген, өмірді сүйген ақынның оптимистік жырлары адамды өмірге өзгеше қырынан қарауға үйретеді.

Төлеген Айбергеновтің ақын інісі Мұхтар Шахановқа арнап жазған «Сағыныш» атты өлеңі әдеби, мәдени ортада кеңінен танымал болса, қарапайым халық оның «Бір тойым бар» деген өлеңін жатқа оқиды. Астанадағы Төлеген Айбергенов атындағы мектептің оқушылары ақынның өлеңдерін жатқа айтып, қаладағы түрлі мәдени іс-шараға қатысып жүр.

О, адамдар, біргемін мен сендермен,
Ықыласына ешнәрсені теңгермен.
Сендер менің бақытымның бұлағы,
Сендер менің дарыныма жел берген,
– деп жырлаған, отызында өртеніп, бақиға озған Айбергеновтің сағыныш тұнған жырлары жүректермен сырласып, жасап келе жатыр. Жасай да бермек. Адам мен өмірді Айбергеновше сүю, жырлау, көз алдында жайнаған дүниені Айбергеновтей сағыну барша адамзатқа бұйырса, онда Жер беті әлдеқашан жұмақ болар еді. Жақсының, жақсы жырдың шарапаты жастармен, келешек ұрпақпен мәңгілік жасай бермек.

Жасмина Түзелова – Vinom Тапум мектебінің 4-сынып оқушысы. 5 жасынан бастап ән салады. Талантты өнерпаз небәрі 9 жаста болса да, бірнеше байқаудың жеңімпазы атанып үлгерді.

Кәсіби деңгейде ән айтуды 6 жасынан қолға алған Жасмина бос уақытында вокалмен айналысқанды, фортепианода ойнағанды, бисермен тоқығанды ұнатады. Қазіргі таңда Роза Бағланова атындағы №2 балалар музыка мектебінде 2-сыныпта оқиды.

Отбасында бес бала бар. Жасмина – үйінің кенжесі. Бірнеше жыл бұрын отбасымен бірге Ташкент қаласынан елордаға көшіп келген.

Қарапайым отбасынан шыққан қыздың әкесі – он саусағынан өнер тамған ұста, анасы Гүлзия – музыкант, скрипкада ойнау мамандығы бойынша білім алған. Анасының айтуынша, Жасминнің өнерге жақын болуы – әжесінен дарыған қасиет. «Той-тоналақта ән шырқағанды ұнататын әжесіндей Жасминаның да сыңғырлаған дауысы бар» дейді анасы.

Жасмина – «Central Asia's Got Talent» жобасының жартылай финалисі, 2022 жылғы «Qazaqstan дауысы. Балалар» байқауының қатысушысы, сондай-ақ Ресейдегі бірнеше байқаудың қатысушысы атанды.

– Бұл байқауларда мен үлкен тәжірибе жинадым. Кәсіби мамандардан сабақ алып, олардың алдында ән шырқадым. Көптеген жаңа дос таптым, – дейді жас әнші.

Жақындарының айтуынша, өмірде мінезі сабырлы, ұяң, жанашыр қыз сахнаға шығысымен ашыла түседі. Ал өзі сахнаны ерекше жақсы көретінін айтады. «Сахна – мен үшін бөлек әлем. Барлық адамды сыйдыра алатын үлкен жүрек сияқты. Менің ойымша, көрермендердің алдында тұрып, олардың қошеметіне бөлену – ерекше сезім» дейді Жасмина.

Анасы Гүлзия қызының өнер жолын жүрек қалауымен өзі таңдағанын айтады.

– Балаларымыздың бетін қақпай, өздерінің ұнататын ісімен айналысқандарын қашан да қолдаймыз. Қызым фортепианоға барамын деп әу баста өзі айтқан. Негізінен, үйдің кенжесі болған соң, ерке болып өсті. Дегенмен орынсыз еркелігі жоқ. Ағаларына, әпкелеріне қолғанат болып жүреді. Өзі жан-жақты. Қай істі қолға алса да оңайлықпен

алып шығады. Сабақты да үздік оқиды. 2-сыныпқа дейін таза беске оқиды. Тек кейін байқауларға көп қатысқаннан соң, төрттік бағалар алып жүр. Бір байқаудан екіншісіне қатысу, оның үстіне қосымша үйірмелермен айналысу сабағына әсер етті деп ойлаймын. Ендігі кезекте сабағымызды қолға аламыз деп отырмай, – дейді анасы.

Жас талант Жасминаның сүйікті пәндері – дене шынықтыру мен ағылшын тілі. Өзіне денесін шынықтырып, спортпен айналысқан ұнайды. Әкесі де спортқа жақын.

Сондай-ақ Жасмина Түзелова – «Бала дауысы» ұлттық балалар ән байқауының алтыншы маусымның гран-при иегері. Осы байқауда оған Қазақ ұлттық өнер университетінде оқуға грант берілді.

Анасы «Бала дауысы» байқауы берері мол жоба екенін атап өтті. «Былырғы жыл біз үшін жемісті болды. «Бала дауысы» жобасында қызым ең кішкентай қатысушы болды. Білікті мамандардан би билеп, ән айтудан сабақ алды. Сол байқау кезінде Жасминаның бір аптадай тамағы ауырып қалды. Дәрігерлер ән айтпақ түгіл, сөйлеуге де болмайды деді. Байқауға бір күн қалғанда оркестрмен сахнада бір рет дайындық жасады. Бірақ дауысын шығармай іштей ғана билеп, алдын ала ойластырып дайындалды. Ертесіне осы дайындықпен сахнаға шығып кетті. Аллаға шүкір, байқауда жеңіске жетті. Бұл да берілген бір сынақ шығар» деді.

Жас өреннің кез келген жетістігі – бүкіл әулет үшін үлкен қуаныш. Жасминаның арманы – тек алға ұмтылып, аға-әпкелерінің жолын қуу.

– Бірде анашым екеуміз Димаш Құдайбергennің концертіне барғанбыз. Сол кезде маған оның дауысы қатты ұнады. Енді сол кісінің алдына барып, бірге ән шырқауды армандаймын, – дейді ол. Арманын мақсатына айналдырған кішкентай қыз 2023 жылы Димаш Құдайбергennің жетекшілігімен өткізіліп келе жатқан «Бақытты бала» жобасына қатыспақ.

Индира БЕРЖАНОВА

– Төлеген Айбергенов – артына өшпес із қалдырған қайталанбас тұлға. Шығармашылық бабына келген 30 жасында мезгілсіз өмірден озған ақынның қазақ поэзиясына әкелген жаңалығы орасан еді, – дейді музейдің қазіргі жетекшісі Гаухар Жүсіпова.

38 жыл білім саласында еңбек еткен ол музей жұмысына жетекшілік жасағалы бері көптеген жетістікке қол жетті. 2018 жылы бас қалада өткен мектеп музейлері арасындағы байқауда Т.Айбергеновке арналған мектеп музейі бас жүлдені жеңіп алған болатын.

– дейді Гаухар Жетебайқызы музей экспонаттарымен таныстыра отырып.

Ақын атындағы мектепте оның отбасы берген құнды жәдігерлер – қол сағаты мен қолданған ыдыс-аяқтары және жеке заттары бар.

Музей экспонаттары өте талғаммен жасақталған. Бірінші қатарда өзі өмірде айрықша құрметтеген, ерекше тағдыр иесі Жібек ана мен Ақтөбеге арналған стенд орналасқан. Одан кейін туып-өскен жері Қарақалпақ елінің Қоңырат ауданы мен апаларының фотолары, оларға арналған «Апаларым» өлеңі тұр.

Астанада «Astana Invest» ҚИДО» ЖШС «Jet Kazakhstan» компаниясымен бірге қала тұрғындары мен қонақтары үшін тұңғыш рет электрсамокаттарды жалға бере бастады. Енді қалада кез келген адам белгіленген орынға қойылған электрсамокатты қалта телефонына JET мобильді қосымшасын жүктеп алып, банк картасы немесе QR-код арқылы минутына 35 теңге ақысын төлеп, баратын жеріне жетіп алғаннан кейін келесі бір белгіленген жерге қойып кете алады. Қазір тек сол жағалаудың өзінде осындай 60 орынға электрсамокат қойылған. Ал оң жағалауда олардың саны 73-ке жетті.

Таңатар
ТӨЛЕУҒАЛИЕВ

ТАЯҚТЫҢ ЕКІ ҰШЫ

Заман талабына сай электрсамокаттар біреулер үшін уақыт үнемдеуге, артық ақша жұмсамауға әрі экологиялық жағынан да тиімді шығар. Дегенмен таяқтың екі ұшы болатыны сияқты бұл құрылғымен жүрудің де өзіндік қиындықтары көрініп отыр. Мәселен, миллионнан аса тұрғыны бар ірі мегаполис үшін көшедегі жол жүру қауіпсіздігін сақтау ең басты кезекте тұруы керек. Самокат мінгендердің барлығы бірдей жол жүру ережесін оқығандар емес. Сондықтан шаһар көшелерінде жиі тәртіп бұзылатынын айтып, олардың үстінен жүргізушілер ғана емес, жаяу жүргіншілердің өзі де арыз-шағым түсіре бастаған.

Өткен аптада жүргізген рейд кезінде жол инспекторлары тек бір күнде самокатпен жүргендерге 450 мың теңге айыппұл салған. Алайда айыппұл салумен олардың бойында жол жүру мәдениетін қалыптастыра алмай-тынымыз түсінікті. Не істеу керек? Елімізде самокатты жалға алушылар туралы ереже де, олардың нақты мәртебесін айқындайтын қағида да жоқ. Қазір полицейлер жыл соңына дейін жол жүру ережесі жөніндегі Әкімшілік кодекске өзгерістер енгізуді көздеп отыр.

Алматы қаласында самокат мінген адам тура полиция машинасына барып соғылған. Ол ол ма, жергілікті полиция басқармасының аға лейтенанты Мұхит Танабаевтың айтуынша, оңтүстік мегаполисте бір күнде жүргізілген рейдтік бақылау кезінде электрсамокатпен жүрген 40 адамның жол жүру ережесін өрескел бұзғаны анықталды. Алайда оларға жаяу жүргіншілерге салынатын айыппұлдан артық шара қолданылмаған. Өйткені одан артық жаза қарастырылмаған.

– Қырық самокатшының көше тәртібін бұзуы қырық қайғылы оқиғаға алып келуі әбден мүмкін. Сондықтан полиция мұндай бақылау рейдтерін ай бойы үздіксіз жүргізсе, мемлекет қоржынына кем дегенде 7,3 миллион теңге қаржы түсер еді. Сөйтіп, айыппұлдан түскен ақшаға самокатшылардың өздері жүретін қауіпсіз жол салып беруге болар еді. Арнайы заң шығарып, олардың жауапкершілігін арттырмаса, жағдай күннен-күнге ушығып бара жатыр. Сондықтан полиция органдары олардың үстінен тұрақты бақылау орнатуы керек, – дейді елорда тұрғыны Иса Байтасов.

Өткен сегіз айдың қорытындысы бойынша мопед пен электрсамокаттардың жол ережесін бұзуынан

ЭЛЕКТРСАМОКАТ ҚАУПІ НЕДЕ?

елордада – 62, Алматы қаласында 80 жол-көлік оқиғасы тіркелген. Салдарынан 93 адам түрлі дәрежеде жарақат алып, бір адам көз жұмды. Ал Астана қаласында 32 бала самокат пен мопедтен жарақат алды.

ҚАТАҢ БАҚЫЛАУ ҚАЖЕТ

«Баламды самокатқа мінген екі адам қағып кетіп, қолы мен аяғын жаралады» деп полицияға Астана тұрғыны Сәлима Нарышова шағым түсіріпті.

Әрине, самокатшыларға тиісті жаза қолданылған. Алайда қалада айыппұл салынғанмен, осы негіздегі оқыс оқиғалар азаймай тұр.

«Astana Invest» ҚИДО» ЖШС менеджері Ербол Сағатовтың айтуынша, шілде айында электрсамокатшылар үшін өздері арнайы ереже қабылдап, оны жалға алушыларға таратқан. Міне, сол ережеде электрсамокатты тек бір адам ғана пайдалана алады. Жылдамдығы сағатына 25 шақырымнан аспауы керек» деп тайға таңба басқандай жазылып тұрса да, екі адам мініп алып, сағатына 50 километрге дейін жылдамдықпен зымырайтындар жетіп артылады. Осындай ереже сақтамаудың салдарынан жаяу жүргіншілер жолында адамдарды қағып кететін, көшедегі көлікпен қақтығысып қалатын оқиғалар аз емес.

– Расы керек, электрсамокатшылар үшін белгіленген шектеуді, нақтырақ айтқанда, жаяу жүргіншілер режимі техникасын стандарттан жалға алушылар алдырып тастап отыр. Бұл дегеніңіз жаяу жүргіншілер жолына келгенде жылдамдықты сағатына 5 километрге дейін мәжбүрлі түрде азайтатын қондырғы енді самокаттарға қойылмайды. Қауымдастық өкілдері сарапшыларды

«GPS-трекер дәл керек жерінде іске қосылмайды, қосымша жабдықтың құны жоғары болғандықтан, жалға беру бағасы өсіп кетеді» деп сендіріп, адамдарға жақындағанда жылдамдықты автоматты түрде азайтатын қондырғыны самокатқа орнатпай, көшедегі адамдарға қауіп төндіріп келеді, – дейді елорда тұрғыны Тоқсанбай Кенжебаев.

Бұл жерде бір құйтырқылық бар екенін мамандар да жоққа шығармайды. Егер самокаттағы жаяу жүргіншілер режимі толыққанды жұмыс істейтін болса, самокатты жалға алуға деген сұраныс мүлде азайып кетпек. Бизнес үшін ол өте тиімсіз болар еді. Сондықтан бұл жердегі істі реттейтін бір тетік – құзыретті органдардың қатаң бақылауы. Тіпті бақылаудың аздығынан көңіл үшін бір-екі жүз граммды тартып алған кейбір жүргізушілер көлігін бардың немесе дәмхананың қасына қаңтарып, өзі үйіне шала буалдыр самокатпен баратын фактілер де байқалып қалады. Ал полиция қызметкері арнайы рейд болмаса, оларды тоқтатып, тексермейді де. Егер Ресейдегідей тәртіп бұзған самокатшыларға жүргізуші куәлігінсіз көлік жүргізгенде салынатын айыппұл салатын болса, олар аяғын аз да болса жияр еді.

ЕРЕЖЕ САҚТАМАУ САЛДАРЫ

Жасыратыны жоқ, жол жүру ережесіне пысықырып та қарамайтын тағы бір топ бар. Ол – мопедшілер. Осы көлік иелері жолға шыға қалса, тек жол жолағының оң жақ бөлігімен ғана жүруі керек екені баршаға аян. Алайда бұл қағиданы сақтап жатқан мопедшілерді көрмейсің.

ҰЛТТЫҚ САНАМЫЗ ӨСЕ МЕ, ӨШЕ МЕ?

Доп ойнап жүрген ұлым алқын-жұлқын есіктен кірді де: «Әке, менің жейдемнің алдына да керей деп жаздырып берші. Менен басқа балалардың бәрінің руы жазылған жейдесі бар екен» деп өтінді. «Ру не керек? Қазақ болсаңдар болды емес пе!» десем, «жоқ, маған да руым жазылған жейде керек, қазақпын десең дым да қызық емес» деп сазарып тұр...

Қалиакбар
ҮСЕМХАНҰЛЫ

Қазір машинасының терезесіне, белбеуіне, жейдесінің алдына руын жазып алатын азаматтарды жиі көретін болдық. Өлілер мекені – зираттарға да аты-жөнімен қоса, руын қосып жазып қою сәнге айналды. «Туыстар басқосуы» деген атпен әр ру үлкен той жасап, өз руынан шыққан батырларға, мықты адамдарға ескерткіш қою, көше атын беру де дендеп келе жатқан «дәстүр». Осының әсерінен иісі қазаққа ортақ небір марғасқа тұлғалар ұлттық деңгейде ұлықталудың орнына рулық деңгейде еске алынатын күйге кіріптар болдық. Керек десеңіз, өз руласы немесе ауылдасы айтып, құзырлы орындарға құлаққағыс етпесе, ұлттың ұлы тұлғаларының өзі ұмытылып қалатын жағдайға жетуге шақ қалдық. Міне, бұл да біздің елде ұлтты ұйыстырып, халықты қауымдастыратын ортақ ұлттық идеология жоғының айқын дәлелі.

Біздің елде рулық сананың алға озғаны сонша, біреу биікке көтерілсе, билікке жетсе, алдымен «руы кім екен?» деп сұрайтын күйге жеттік. Өйткені бұл күнде кім мансапқа қол жеткізсе, алдымен руласын, одан қалса ауылдасын тартады. Сосын да шығар ел арасында «анау шапырашты, мынау жалайыр, ол қоңырат, пәленше арғын» деген пыш-пыш сөз де көп. Неге? Өйткені біздің елде рулық сананың өршуіне биліктің өзі де себепкер. Жазушы Мұхтар Мағауиннің «Билікке қатысты шенеунік атаулы қайткенде де жанын ғана емес, мансабын да сақтау амалына көшті. Бұрын жекелеп орын алған сағқындық енді жалпыға тән үйреншікті сипатқа айналды. Міне, дәл осы кезде билікке жақын мемлекеттік қызметкер атаулының өз тұғырын нығайту үшін ойлап тапқан амалдың бірі төңірегіне топ жинау болды. Өлбетте, ойы келте, өрісі қысқа шенеунік пікірлес, тілектес іздемеді, жерлес, жемтіктес іздеді. Мүлде дерлік ұмытыла бастаған рулық ұжым аяқ астынан қайта тіріле бастады» деп ашына жазатыны – соның айғағы.

Қазаққа ру не үшін керек?! Бір ауыз сөзбен айтқанда, қан тазалығымызды сақтап, жақыныңмен жанаспай, жатырыңа шаппау үшін ғана керек. Рас, кезінде рулық жүйе қазақтың басты әкімшілік басқару тәсілінің бірі болды. Рудың ұраны шақырылғанда, ұлттың намысы оянған кез де болды. Бірақ қазақтың арғы-бергі тарихын қарап отырсаңыз, ұлтымыздың жүзге, руға бөлініп, ұрынбаған қасіреті, жығылмаған жары жоқ. Қарға тамырлы қазақ осыны біліп тұрып, рушылдық әдетін ешқашан тастамайды. Неге? Себебі, жоғарыда айтқанымыздай, қазір рудың қандастық қатынасты сақтау рөлінен гөрі ел алдында жүрген азаматтардың өзара топтасып, бірбірімен иық тірестірудің құралына айналып кетті де, саны көп рулар қоғамдық жағдайға ықпал ететін деңгейге жетті. Қазір аймақтарға барсаң, басты көшелері – сол өңірден шыққан тұлғалар. Әр өңірдің өз көсемі бар. Тіпті Шымкенттегі ең ұзын көше бұрын аудан басқарып, істі болған хатышының атында. Ал Өзбекәлі Жәнібеков көшесі оның ширегіне де шамаламайды. Мемлекеттік комиссия барша қазақ

“

Қазақтың ұлы тұлғаларының бәрі руым деп емес, ұлтым деп ғұмыр кешті. Ендеше сондай тұлғаларды ұлттық биікпен бағаламай, рулық өремен өлшеу ұсақтықтан басқа ештеңе емес. Ұлтына емес – руына, қабілетіне емес – қанына тарту ешқашан қоғамды алға бастырмайды

қадір тұтатын 20-30 есімді, атауды белгілеп, неге барлық мегаполистер мен облыс орталықтары көшелеріне соларды бермеске?!

Жақында Кеңес Одағының Батыры Ізғұтты Айтықовтың 100 жылдығы батырдың туған өлкесі – Шығыс Қазақстан облысы Ұлан ауданында аталып өткенін біз қайраткер Сәдібек Түтел ағамыздың әлеуметтік желідегі парақшасынан білдік. Қазақтың арда ұлы Ақселеу Сейдімбектің 80 жылдығы да айтулы тұлғаның туған жері – Жаңаарқа ауданында өтті. Осыдан бұрын Әлихан Бөкейхановтың 150 жылдығы Ақтоғайда өткені мәлім. Байтұрсынұлының да мерейтойы Торғай жерінде өтпек. Оның қай дәрежеде өтетіні неліктен тек Торғайда туғандарды ғана толғандыру керек? Ахмет – ұлт ұстазы емес пе?! Неге осы тұлғалардың мерейтойын мемлекеттік деңгейде елордада өткізуге болмады?! Мемлекет жағынан біртұтас ұйымдастырылып, алдымен ел астанасында жоғары деңгейде атап өтсе, елдің рухы көтерілмес пе еді?! Әрине, бұл жерде бір мәселе бар, бір тұлғаның 100 жылдық немесе 150 жылдық мерейтойы ел астанасында мемлекеттік деңгейде аталып өтсе, екінші бір ру «Біздің пәлен деген тұлғамыздың бұлардан қай жері кем, оның мерейтойын неге астанада өткізбейсіңдер?» деп өре түрегелетіні анық. Осыдан барып рулық алауыздық қайта тұтанатындықтан, мемлекет те тұлғаларды туған жеріне қарай сырып тастауды тамаша тәсілге айналдырған. Ал шын мәнінде ұлтқа қызмет еткен адамды руға тәуелдеу, рулық деңгейге дейін түсіру – санасыздықтың белгісі. Өйткені қазақтың ұлы тұлғаларының бәрі руым деп емес, ұлтым деп ғұмыр кешті. Ендеше сондай тұлғаларды ұлттық биікпен бағаламай, рулық өремен өлшеу ұсақтықтан басқа ештеңе емес. Ұлтына емес – руына, қабілетіне емес – қанына тарту ешқашан қоғамды алға бастырмайды. Әсіресе жаңадан тәуелсіздік алған жас мемлекет тұрғысынан алғанда, бұл – біздің ұлт болып ұйысып, жұлдырықтай жұмылуымызға үлкен қатер. Өйткені рулық сана алға озса, ұлттық мүдде кейін сырылады да, жан-жаққа тартып, елдікке қатер төнетіні айтпаса да түсінікті. Ендеше бізде қашан да рулық махаббаттан ұлттық сезім күшті болғаны дұрыс. Өйткені ұлт болып ұйысып, халық болып қауымдаспасақ, тәуелсіздіктің өзі ұсақ құмдай қолымыздан сусып кетуі мүмкін.

ДҮЙСЕНБІ

3 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жәдігер»
6:25 «Күй-керуен»
7:00 «TANSHOLPAN».
10:00 AQRARAT
10:10 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00 AQRARAT
13:10 «Бақыттың кілті». Телехикая.
14:10 «Арта». Сараптамалық бағдарлама.
15:15 «Тулардың тұяғы». Арнайы жоба
15:45 «БАҚЫТСЫЗДАР БАҒЫ». Телехикая.
17:00 AQRARAT
17:15 «Қызық екен...»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 AQRARAT
20:35 «ASHYQ ALAŃ».
21:30 «БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ». Телехикая.
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:20 «1001 ТҮН».
0:35 «Сана». Ток-шоу.
2:10 «Өмір көркем»
3:00 «Тулардың тұяғы». Арнайы жоба
3:25 «Күй-керуен»

ASTANA TV

05:00 «ҚЫЗЫҚ TIMES»
06:00 «БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ»
07:00 «ОЯН!»
10:00 ТҰСАУКЕСЕР! «БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ»
10:35 МУЛЬТСЕРИАЛ.
11:00 ТҰСАУКЕСЕР! «КЕЛІНЖАН 4»
12:00 «КӨЗІМДІ ЖҰМСАМ ДА...»
14:00 «АЙНАLINE»
15:00 МЕҒАХИТ. «УЦЕЛЕВШАЯ»
17:00 «БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ»
18:00 НОВОСТИ. ИТОГИ ДНЯ
19:00 ҚОРЫТЫНДЫ ЖАҢАЛЫҚТАР.
20:00 ТҰСАУКЕСЕР! «КЕЛІНЖАН 4»
21:00 «КӨЗІМДІ ЖҰМСАМ ДА...»
23:00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ АННЫ»

06:00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07:00 «Маша и медведь» мультфильм
09:00 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
11:10 «ЕНЕ» үнді телехикаясы
11:50 «Күң мен ханзада»
13:40 «Қулар», (каз.)
16:10 «Ангел-хранитель» телехикаясы
17:10 «Көрү керек!» бағдарламасы
17:40 «Кішкентай келін» түрік телехикаясы
19:15 «Ангел-хранитель» телехикаясы
20:00 «Astanatimes»
21:00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21:55 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23:50 «Күң мен ханзада»
01:50 «Жұрттың балалары» телехикаясы
02:40 «Мариям» телехикаясы

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «МЫ ОБЪЕВЛЯЕМ ВАМ ВОЙНУ» .
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 «ДУШЕГУБЫ»
1:05 «МОСТА. ДЕЛО № 8. ЗАПАДНЯ»
2:00 «ГИБЕЛЬ ИМПЕРИИ».
2:55 «НОВОСТИ»
3:10 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:25 «KÖREMIZ» бағдарламасы
4:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

КТК

07.05 «ЖАТ ТУЫСТАР». Отандық телехикаясы.
08.30 «ТРИ», криминальная драма
10.20 «РОДСТВЕННЫЕ СВЯЗИ», мелодрама
14.30 «КОРОЛЕВА БАНДИТОВ»
16.30 «ЭЗКИРА» (док. драма)
17.30 «ҚҰПИЯ ҚОБДИША», түрік-өзбек телехикаясы.
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу.
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «УПЕРТЫЙ», криминальная драма.
23.00 «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. ДАЛЬНИЕ РУБЕЖИ», остросюжетный боевик.
01.10 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2», мелодрама
02.00 «ЭЗКИРА» (қайталау)
02.45 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ» (қайталау)
03.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
04.00-04.30 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН», ойын-сауық бағдарламасы

31

06:00 Әзіл студия
06:30 Ризамын
07:00 «Таңсарі». Прямой эфир
09:00 Индийский сериал «Ханшайым»
10:00 Мультсериал «Маша и медведь»
10:40 Т/сериал «СеняФедя» (повтор)
11:40 Т/сериал «СеняФедя»
12:40 «Человек в железной маске»
15:40 КИНО. «Одноклассники»
17:50 «Отпетые напарники» (повтор)
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Зейнеп» түрік телехикаясы
21:55 КИНО. «Честный вор»
00:00 Индийский сериал «Ханшайым»
01:00 «31 әзіл»
02:00 What's up
02:30 Сериал «Базарбаевтар»
03:10 Әзіл студия
03:40 1001 әзіл
04:00 BALA BATLLE
04:30 What's up?
05:00 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:10 Т/х «Паленшеевтер»
07:10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00 К/с «Женский доктор»
10:10 К/с «Скорая помощь»
12:30 Т/х «Паленшеевтер»
13:50 Т/х «Ата-ана. Бала-шаға»
14:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
16:10 К/с «Девушки с Макаровым»
17:20 К/с «Женский доктор»
18:30 Albat
19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 К/с «Скорая помощь»
21:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
23:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер» тусаякері
00:00 К/с «Девушки с Макаровым»
01:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
03:00 Jaidarman
04:00 Т/х «Япырай»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехикая «Қыз киялы» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу»
09.40 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.00 «ПУЛЕГЕНПРОБЛЕМАМЫЙ» (комедийный боевик, Чоу Юнь-Фат, Шон Уильям Скотт)
12.30 «21 МОСТ» (боевик, Чедвик Боузмэн, Сменна Миллер, Тейлор Китч)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00 «OZMZ гой» (каз.)
20.30 «ВО ВЛАСТИ СТИХИИ» (приключенческая драма, Шейлин Вудли, Сэм Клафлин)
22.20 «ЗАЛОЖНИК» (боевик, Скотт Эдкин)
00.20 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.10 «OZMZ гой» (каз.)
01.35 Телехикая «Қыз киялы» (каз.)
02.30 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00-06.00 «Екі езу» (каз.)

СЕЙСЕНБІ

4 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жәдігер».
6:25 AQRARAT
7:00 «TANSHOLPAN».
10:00 AQRARAT
10:10 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00 AQRARAT
13:10 «Бақыттың кілті». Телехикая.
14:10 «Қызық екен...»
15:15 «Ауылдастар»
15:45 «БАҚЫТСЫЗДАР БАҒЫ». Телехикая.
17:00 AQRARAT
17:15 «Қызық екен...»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 AQRARAT
20:35 «ASHYQ ALAŃ».
21:30 «БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ». Телехикая.
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:20 «1001 ТҮН».
0:35 «Көңіл толқыны»
0:50 ФУТБОЛ.
3:00 AQRARAT
3:35 «Өмір көркем»

31

05:00 «ҚЫЗЫҚ TIMES»
06:00 «БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ»
07:00 «ОЯН!»
10:00 ТҰСАУКЕСЕР! «УӘДЕ»
10:35 МУЛЬТСЕРИАЛ.
11:00 ТҰСАУКЕСЕР! «КЕЛІНЖАН 4»
12:00 «КӨЗІМДІ ЖҰМСАМ ДА...»
14:00 «АЙНАLINE»
15:00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ АННЫ»
17:00 «БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ»
18:00 НОВОСТИ. ИТОГИ ДНЯ
19:00 ҚОРЫТЫНДЫ ЖАҢАЛЫҚТАР.
20:00 ТҰСАУКЕСЕР! «КЕЛІНЖАН 4»
21:00 «КӨЗІМДІ ЖҰМСАМ ДА...»
23:00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ АННЫ»

ASTANA TV

06.00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07.00 «Маша и медведь» мультфильм
09.00 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
11.10 «ЕНЕ» үнді телехикаясы
11.50 «Күң мен ханзада» корей телехикаясы
13.40 «Айтарым бар» ток-шоу
14.50 «Улыбка пересмешника» телесериал
16.10 «Ангел-хранитель» телехикаясы
17.10 «Көрү керек!» бағдарламасы
17.40 «Кішкентай келін» түрік телехикаясы
19.15 «Ангел-хранитель» телехикаясы
20.00 «Astanatimes»
21.00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50 «Күң мен ханзада» корей телехикаясы
01.50 «Улыбка пересмешника» телесериал
02.40 «Мариям» телехикаясы

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:50 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...».
13:00 «ГОРОДСКИЕ ШПИОНЫ»
14:10 «НОВОСТИ»
14:20 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 «ПОСЛЕДНЯЯ СТАТЬЯ ЖУРНАЛИСТА»
0:30 Большое кино. «СОБОР»
1:25 «ГИБЕЛЬ ИМПЕРИИ».
2:25 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...».
3:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:25 «KÖREMIZ» бағдарламасы
4:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

КТК

07.05 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН»
07.20 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.50 «ЖАТ ТУЫСТАР».
09.30 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
10.10 «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ. ДАЛЬНИЕ РУБЕЖИ», криминальная драма
12.10 «УПЕРТЫЙ», криминальная драма
13.20 «КОРОЛЕВА БАНДИТОВ»
16.30 «ЭЗКИРА» (док. драма)
17.30 «ҚҰПИЯ ҚОБДИША»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу.
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «УПЕРТЫЙ», криминальная драма.
23.00 Остросюжетный боевик.
01.10 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2», мелодрама
02.00 «ЭЗКИРА» (қайталау)
02.45 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ» (қайталау)
03.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
04.00-04.30 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН»

31

06:00 Информбюро (повтор)
07:00 «Таңсарі». Прямой эфир
09:00 Индийский сериал «Ханшайым»
10:00 Мультсериал «Три kota»
10:30 Мультсериал «Маша и медведь»
11:40 Т/сериал «СеняФедя» (повтор)
12:40 Т/сериал «СеняФедя»
13:40 «Одноклассники» (повтор)
15:00 «Одноклассники 2»
18:00 «Честный вор» (повтор)
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Зейнеп» түрік телехикаясы
21:55 «Великопленная семерка»
00:50 Индийский сериал «Ханшайым» (повтор)
01:40 «31 әзіл»
02:00 What's up
02:30 Сериал «Базарбаевтар»
03:10 Әзіл студия
03:40 1001 әзіл
04:00 BALA BATLLE
04:30 What's up?
05:00 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:10 Т/х «Паленшеевтер»
07:10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00 К/с «Женский доктор»
10:10 К/с «Скорая помощь»
12:30 Т/х «Паленшеевтер»
13:50 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
14:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
16:10 К/с «Девушки с Макаровым»
17:20 К/с «Женский доктор»
18:30 Albat
19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 К/с «Скорая помощь»
21:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
23:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
00:00 К/с «Девушки с Макаровым»
01:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
03:00 Jaidarman
04:00 Т/х «Япырай»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехикая «Қыз киялы» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.40 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.00 «БОСС-МОЛОКОСОС» (мультсериал)
10.25 «МИР НАИЗНАНКУ» (Бразилия, трэвел-шоу)
11.50 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
12.30 «ВО ВЛАСТИ СТИХИИ» (приключенческая драма, Шейлин Вудли, Сэм Клафлин)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00 «OZMZ гой» (каз.)
20.30 «МАСТЕР ТАЙ-ЦЗИ» (боевик, Киану Ривз, Тайгер Чэнь)
22.30 «ПИПЕЦ 2» (комедийный боевик, Джим Керри, Хлоя Грейс Морец)
00.30 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.20 «OZMZ гой» (каз.)
01.40 Телехикая «Қыз киялы» (каз.)
02.30 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00-06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

СӘРСЕНБІ

5 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жәдігер»
6:25 AQRARAT
7:00 «TANSHOLPAN».
10:00 AQRARAT
10:10 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00 AQRARAT
13:10 «Бақыттың кілті». Телехикая.
14:10 «Қызық екен...»
15:15 «Дәуір даналары» (2021 ж.).
15:45 «БАҚЫТСЫЗДАР БАҒЫ». Телехикая.
17:00 AQRARAT
17:15 «Қызық екен...»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 AQRARAT
20:35 «ASHYQ ALAŃ».
21:30 «БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ». Телехикая.
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:20 «1001 ТҮН».
0:35 «Көңіл толқыны»
0:50 ФУТБОЛ. УЕФА чемпиондар лигасы.
3:00 AQRARAT

7

05:00 «ҚЫЗЫҚ TIMES»
06:00 «БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ»
07:00 «ОЯН!»
10:00 «В ФОКУСЕ»
10:30 МУЛЬТСЕРИАЛ.
11:00 ТҰСАУКЕСЕР! «КЕЛІНЖАН 4»
12:00 «КӨЗІМДІ ЖҰМСАМ ДА...»
14:00 «АЙНАLINE»
15:00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ АННЫ»
17:00 «БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ»
18:00 НОВОСТИ. ИТОГИ ДНЯ
19:00 ҚОРЫТЫНДЫ ЖАҢАЛЫҚТАР.
20:00 ТҰСАУКЕСЕР! «КЕЛІНЖАН 4»
21:00 «КӨЗІМДІ ЖҰМСАМ ДА...»
23:00 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ АННЫ»

ASTANA TV

06.00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07.00 «Маша и медведь» мультфильм
09.00 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
11.10 «ЕНЕ» үнді телехикаясы
11.50 «Күң мен ханзада»
13.40 «Айтарым бар» ток-шоу
14.50 «Улыбка пересмешника»
16.10 «Ангел-хранитель» телехикаясы

17.10 «Көрү керек!» бағдарламасы
17.40 «Кішкентай келін»
19.15 «Ангел-хранитель» телехикаясы
20.00 «Astanatimes»
21.00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50 «Күң мен ханзада»
01.50 «Улыбка пересмешника»
02.40 «Мариям» телехикаясы

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:50 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...».
13:00 Многосерийный фильм «ГОРОДСКИЕ ШПИОНЫ»
14:10 «НОВОСТИ»
14:20 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 Многосерийный фильм «ПОСЛЕДНЯЯ СТАТЬЯ ЖУРНАЛИСТА»
0:30 Премьера. Большое кино. «СОБОР»
1:25 Ночной кинотеатр. «ГИБЕЛЬ ИМПЕРИИ». Многосерийный фильм
2:25 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...». Многосерийный фильм
3:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:25 «KÖREMIZ» бағдарламасы
4:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

КТК

07.05 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН»
07.20 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.50 «ЖАТ ТУЫСТАР».
09.30 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
10.10 Остросюжетный боевик
12.10 «УПЕРТЫЙ», криминальная драма
13.20 «КОРОЛЕВА БАНДИТОВ»
16.30 «ЭЗКИРА» (док. драма)
17.30 «ҚҰПИЯ ҚОБДИША»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу.
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «УПЕРТЫЙ», криминальная драма.
23.00 Остросюжетный боевик.
01.10 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2»
02.00 «ЭЗКИРА» (қайталау)
02.45 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ» (қайталау)
03.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
04.00-04.30 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН»

31

06:00 Информбюро (повтор)
07:00 Утренняя программа «Таңсарі». Прямой эфир
09:00 Индийский сериал «Ханшайым»
10:00 Мультсериал «Три kota»
10:20 Мультсериал «Маша и медведь»
10:50 Т/сериал «СеняФедя» (повтор)
11:50 Т/сериал «СеняФедя»
12:50 КИНО. Адам Сэндлер в комедии «Одноклассники 2» (повтор)
15:00 КИНО. Адам Сэндлер в комедии «50 первых поцелуев»
17:10 КИНО. Дензел Вашингтон, Крис Пратт в боевике «Великопленная семерка»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Зейнеп» түрік телехикаясы
21:55 «Остров фантазий»
00:10 Индийский сериал «Ханшайым» (повтор)
01:10 «31 әзіл»
02:00 What's up
02:30 Сериал «Базарбаевтар»
03:10 Әзіл студия
03:40 1001 әзіл
04:00 BALA BATLLE
04:30 What's up?
05:00 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:10 Т/х «Паленшеевтер»
07:10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00 К/с «Женский доктор»
10:10 К/с «Скорая помощь»
12:30 Т/х «Паленшеевтер»
13:50 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
14:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
16:10 К/с «Девушки с Макаровым»
17:20 К/с «Женский доктор»
18:30 Albat

19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 К/с «Скорая помощь»
21:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
23:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
00:00 К/с «Девушки с Макаровым»
01:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
03:00 Jaidarman
04:00 Т/х «Япырай»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехикая «Қыз киялы» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.40 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.00 «БОСС-МОЛОКОСОС» (мультсериал)
10.25 «МИР НАИЗНАНКУ» (Бразилия, трэвел-шоу)
11.50 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
12.30 «МАСТЕР ТАЙ-ЦЗИ» (боевик, Киану Ривз, Тайгер Чэнь)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00 «OZMZ гой» (каз.)
20.30 «ЖЕЛЕЗНЫЙ РЫЦАРЬ» (боевик, Джеймс Пьюрфой, Пол Джаматти)
22.40 «ТО, ЧТО МЕЖДУ НАМИ» (драма, Келси Грэммер, Парис Джексон)
00.30 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.20 «OZMZ гой» (каз.)
01.40 Телехикая «Қыз киялы» (каз.)
02.30 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00-06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

БЕЙСЕНБІ

6 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жәдігер»
6:25 AQRARAT
7:00 «TANSHOLPAN».
10:00 AQRARAT
10:10 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00 AQRARAT
13:10 «Бақыттың кілті». Телехикая.
14:10 «БІРЕГЕҢІ». Деркті фильм
15:15 «Ауылдастар»
15:45 «БАҚЫТСЫЗДАР БАҒЫ». Телехикая.
17:00 AQRARAT
17:15 «Қызық екен...»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 AQRARAT
20:35 «ASHYQ ALAŃ».
21:30 «БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ». Телехикая.
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:20 «1001 ТҮН».
0:35 «Көңіл толқыны»
0:50 ФУТБОЛ. УЕФА чемпиондар лигасы.
3:00 AQRARAT
3:35 «Өмір көркем»

7

05:00 «ҚЫЗЫҚ TIMES»
06:00 «Бегом за деньгами»
07:00 Тұсауескер! Тікелей эфирде «Оян!»
10:00 «Бізге хабарласқан»
10:30 Мультсериал.
11:00 Тұсауескер! «Келінжан 4»
12:00 Тұсауескер! «Көзімді жұмса да...»
14:00 Тікелей эфирде «АйнаLine»
15:00 Телесериал. «Другая жизнь Анны»
17:00 «Бегом за деньгами»
18:00 Новости. Итоги дня
19:00 Қорытынды жаңалықтар.
20:00 Тұсауескер! «Келінжан 4»
21:00 Тұсауескер! «Көзімді жұмса да...»
23:00 Телесериал. «Любимые дети»

ASTANA TV

06.00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07.00 «Маша и медведь» мультфильм
09.00 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
11.10 «ЕНЕ» үнді телехикаясы
11.50 «Күң мен ханзада»
13.40 «Айтарым бар» ток-шоу
14.50 «Улыбка пересмешника» телесериал
16.10 «Ангел-хранитель» телехикаясы
17.10 «Көрү керек!» бағдарламасы
17.40 «Кішкентай келін»
19.15 «Ангел-хранитель» телехикаясы
20.00 «Astanatimes»
21.00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50 «Күң мен ханзада»
01.50 «Улыбка пересмешника» телесериал
02.40 «Мариям» телехикаясы

ШАҒАР ШЕЖІРЕСІ

АҚМОЛАНЫҢ ҚОҒАМДЫҚ ҮЙІ

Ақмола қалалық басқару және дума ғимараты – бүгінге дейін сақталып келген тарихи жәдігердің бірі.

Сурет авторы Нұрхатмат Иманов

Ол осыдан 130 жыл бұрынғы қалпынан көп өзгере қойған жоқ. Мұнда қазір М.Горький атындағы орыс драма театры орналасқан. 1890 жылдардың басында тастан әдеміленіп салынған бір қабатты үй-жай о баста Ақмола шаһарының саясы, қоғамдық және шаруашылық басқару әкімшілігі ғимараты ретінде пайдаланылған. Одан кейін мұны әр жылдарда әртүрлі мекеме мекендеді.

2003 жылы ғимараттың сыртына күрделі жөндеу жүргізіліп, түгел қайта жаңартылды.

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙРЫЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:50 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...».
13:00 «ГОРОДСКИЕ ШПИОНЫ»
14:10 «НОВОСТИ»
14:20 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ» бағдарламасы
20:35 «ПОСЛЕДНЯЯ СТАТЬЯ ЖУРНАЛИСТА»
0:30 Премьера. Большое кино. «СОБОР»
1:25 «ГИБЕЛЬ ИМПЕРИИ».
2:25 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...».
3:25 «KÖREMIZ» бағдарламасы
4:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

КТК

07.05 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН»
07.20 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.50 «ЖАТ ТҮЫСТАР»
09.30 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
10.10 Остроожетный боевик
12.10 «УПЕРТЫЙ», криминальная драма
13.20 «КОРОЛЕВА БАНДИТОВ»
16.30 «ЗЭКИРА» (док. драма)
17.30 «ҚҰПИЯ ҚОБДИША»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ» (ток-шоу.
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «ПОДДЕЛНАЯ ЛЮБОВЬ»
23.50 Остроожетный боевик.
01.50 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2», мелодрама
02.30 «ЗЭКИРА» (қайталау)
03.20 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ» (қайталау)
04.00-04.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР

31

06:00 Информбюро (повтор)
07:00 Утренняя программа «Таңсарі». 09:00 Индийский сериал «Ханшайым» 10:00 Мультсериал «Три кота» 10:30 Мультсериал «Маша и медведь» 11:20 Т/сериал «СеняФедя» (повтор) 12:20 Т/сериал «СеняФедя» 13:20 «50 первых поцелуев» (повтор) 15:30 «Клик: с пультом по жизни» 17:50 «Остров фантазий» (повтор) 20:00 Информбюро (рус/каз) 21:00 «Зейнеп» түрік телехиаясы 21:55 «Добро пожаловать в Зомбилэнд» 23:00 Индийский сериал «Ханшайым» 00:50 «31 әзіл» 02:00 What's up 02:20 Сериал «Базарбаевтар» 03:00 Әзіл студия 03:40 1001 әзіл 04:00 BALA BATLE 04:30 What's up? 05:00 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:10 Т/х «Паленщевтер»
07:10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00 К/с «Женский доктор»
10:10 К/с «Скорая помощь»
12:30 Т/х «Паленщевтер»
13:50 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
14:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
16:10 К/с «Девушки с Макаровым»
17:20 К/с «Женский доктор»
18:30 Albat
19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 К/с «Скорая помощь»
21:50 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
23:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
00:00 К/с «Девушки с Макаровым»
01:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
03:00 Jaidarman
04:00 Т/х «Япырай»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехиая «Қыз киялы» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу»
09.40 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.00 «БОСС-МОЛОКОСОС» (мультсериал)
10.25 «МИР НАИЗНАНКУ» (Бразилия, трзвел-шоу)
11.50 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
12.10 «ЖЕЛЕЗНЫЙ РЫЦАРЬ» (боевик, Джеймс Гьюрфой, Пол Джаматти)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 Телехиая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00 «OZMZ Гой» (каз.)
20.30 «ВРЕМЯ»

22.30 «КОРОЛИ УЛИЦ» (криминальный триллер, Киану Ривз, Форест Уитакер, Крис Эванс)
00.50 Телехиая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.40 «OZMZ Гой» (каз.)
02.00 Телехиая «Қыз киялы» (каз.)
03.00 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00-06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

ЖҰМА

7 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жадігер»
6:25 AQPAPAT
7:00 «TANSHOLPAN».
10:00 AQPAPAT
10:10 «Жүректігі күз». Телехиая.
12:00 «ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00 AQPAPAT
13:10 «Бақыттың кілті». Телехиая.
14:10 «Тұлға». Деректі фильм
15:15 «ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН».
15:45 «БАҚЫТСЫЗДАР БАҒЫ». Телехиая.
17:00 AQPAPAT
17:15 «Қызық екен...»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехиая.
20:00 AQPAPAT
20:35 «ASHYQ ALAŃ».
21:30 «БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ». Телехиая.
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехиая.
23:20 «Көңіл толқыны»
0:00 «PARASAT MAIDANY»
0:35 «Сана». Ток-шоу

ASTANA TV

05:00 «Қызық times»
06:00 Телевикторина. «Бегом за деньгами»
07:00 Тұсаукесер! Тікелей эфирде «Оян!»
10:00 Тұсаукесер! «Өнеге»
10:30 Мультсериал.
11:00 Тұсаукесер! «Келінжан 4»
12:00 Тұсаукесер! «Көзімді жұмсам да...»
14:00 «АйнаLine»
15:00 Телесериал. «Любимые дети»
17:00 Телевикторина. «Бегом за деньгами»
18:00 Новости. Итоги дня
19:00 Қорытынды жаңалықтар.
20:00 Тұсаукесер! «Келінжан 4»
21:00 Тұсаукесер! «Көзімді жұмсам да...»
23:00 Мегакит «Город банд»

ASTANA TV

06.00 «Фазилет ханым» телехиаясы
07.00 «Маша и медведь» мультфильм
09.00 «Жетім жүрек 2» үнді телехиаясы
11.00 «ЕНЕ» үнді телехиаясы
11.50 «Күң мен ханзада» ток-шоу
13.40 «Айтарым бар» ток-шоу
14.40 «Президент парламенті» бағдарламасы
14.50 «Ұлыбка пересмешника» телесериал
16.10 «Ангел-хранитель» телехиаясы
17.00 «Бизнес по-казахски в Корее», к/ф
19.15 «Ангел-хранитель» телехиаясы
20.00 «Astanatimes»
21.00 «ДАСТАН» түрік телехиаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехиаясы
23.50 «Күң мен ханзада»
01.50 «Ұлыбка пересмешника» телесериал
02.40 «Мариям» телехиаясы

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙРЫЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:50 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...»
13:00 «ГОРОДСКИЕ ШПИОНЫ»
14:10 «НОВОСТИ»
14:20 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
21:55 Премьера сезона. «ФАНТАСТИКА»
0:30 «ОРЛИНСКАЯ. СРЕЛЫ НЕПТУНА»
2:25 «И ВСЕ-ТАКИ Я ЛЮБЛЮ...»
3:25 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:35 «KÖREMIZ» бағдарламасы
4:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

КТК

07.05 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН»
07.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
08.00 «ЖАТ ТҮЫСТАР».
09.40 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.00 «БОСС-МОЛОКОСОС» (мультсериал)
10.25 «МИР НАИЗНАНКУ» (Бразилия, трзвел-шоу)
11.50 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
12.10 «ЖЕЛЕЗНЫЙ РЫЦАРЬ» (боевик, Джеймс Гьюрфой, Пол Джаматти)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 Телехиая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00 «OZMZ Гой» (каз.)
20.30 «ВРЕМЯ»

20.00 «ДАУ-ДАМАЙСЫЗ».
20.35 «КТКweb».
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «ПСИХОЛОГИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ»
02.30 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2», мелодрама
03.15 «ЗЭКИРА» (қайталау)
04.05 «ДАУ-ДАМАЙСЫЗ» (қайталау)
04.30-05.00 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

31

06:00 Информбюро (повтор)
07:00 «Таңсарі». Прямой эфир
09:00 Индийский сериал «Ханшайым»
10:00 Мультсериал «Три кота»
10:30 Мультсериал «Маша и медведь»
11:30 Т/сериал «СеняФедя» (повтор)
12:35 Т/сериал «СеняФедя»
13:35 «Клик: с пультом по жизни» (повтор)
16:05 «Тыние разные близнецы»
18:10 «Добро пожаловать в Зомбилэнд»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Зейнеп» түрік телехиаясы
21:55 КИНО. Вуди Харрельсон, в боевике «Зомбилэнд: контрольный выстрел»
00:00 Индийский сериал «Ханшайым»
01:00 «31 әзіл»
02:00 Сериал «Базарбаевтар»
02:40 1001 әзіл
03:00 Әзіл студия
04:30 What's up?
05:00 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
07:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
08:00 Т/х «Паленщевтер»
09:00 К/с «Женский доктор»
10:10 К/с «Скорая помощь»
12:30 Т/х «Паленщевтер»
13:40 Т/х «Ата-ана. Бала-шаға»
14:10 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ»
15:20 Т/с «Гадалка»
16:30 Т/п «Орел и решка»
17:30 К/с «Женский доктор»
18:30 Albat
19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 К/с «Скорая помощь»
21:30 Т/х «BOSS ӘЙЕЛ» Тұсаукесер!
22:40 Т/х «Отыңды өшірме»
00:40 Т/с «Гадалка»
01:40 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
02:40 Jaidarman
03:40 Т/х «Япырай»
04:40 Т/п «Қуырдақ»

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехиая «Қыз киялы» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.40 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.00 «БОСС-МОЛОКОСОС» (мультсериал)
10.25 «МИР НАИЗНАНКУ» (Бразилия, трзвел-шоу)
11.50 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
12.10 «ВРЕМЯ»
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 «ҚЫЗЫҚ LIVE» (каз. сезонный сериал)
20.00 «РЕВИО WEEKY» (каз.)
20.30 «ЧУДО-ЖЕНЩИНА» (фантастический боевик, Галь Гадот, Крис Пайн)
23.00 «ПИЛА 8»
01.10 Телехиая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
02.00 Телехиая «Қыз киялы» (каз.)
02.50 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00-06.00 «Екі езу» (каз.)

СЕНБІ

8 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жадігер»
6:30 «Кумис көмей».
7:15 AQPAPAT
7:50 «Зиннәр»
8:35 «Көңіл толқыны»
9:20 «Әйел әлемі».
9:55 «ЫРЫСТЫҢ ҚАЗЫҒЫ»
10:00 «Жүректігі күз». Телехиая.
12:00 «Эн мен әнші»
14:15 «Тарзан». Мультфильм
15:35 «Достығымыз жарасқан». Концерт
17:35 «ЖАТ ЖЕРДЕГІ ӨМІР». Арнайы жоба
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехиая.
20:00 AQPAPAT
20:30 «Әзіл әлемі»
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехиая.
23:30 «Көңіл толқыны»
0:35 «Шыңырау». Көркем фильм («Қазақфильм», 2018 ж.)

2:05 AQPAPAT
2:35 «Зиннар»
3:20 «Ғаламшарлар». Деректі фильм

7

05:00 «ҚЫЗЫҚ TIMES»
06:00 КОНЦЕРТ. ҰЛЫҚПАН ЖОЛДАСОВ
08:00 МЕГАХИТ «ГОРОД БАНД»
10:00 «СПОРТ ӘЛЕМІ»
10:30 ДЕРЕКТІ ФИЛЬМ. «КӨМБЕ»
11:00 ТЕЛЕХИЯ. «ТАҒЫ ДА СҮЙ»
13:00 МУЛЬТФИЛЬМ. «ИНДЮКИ: НАЗАД В БУДУЩЕЕ»
14:30 МУЛЬТСЕРИАЛ. «МИШКИ – БРАТИШКИ. С НОВА ВМЕСТЕ»
15:00 ТЕЛЕХИЯ. МАРАФОНЫ. «КЕЛІНЖАН 4»
16:30 «КУЛЬТУРНЫЙ КОНТЕКСТ»
17:30 АЙТЫС. «АСЫЛ ДОМЕЫРА»
19:00 МЕЙРАМБЕК БЕСБАЕВІЕН «COVER-SHOW»
21:00 АҚПАРАТ АРНАСЫ «Т КҮН» САРАПАМАЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
21:40 «НЕ ХАБАР?»
22:45 МЕГАХИТ «ГОРОД ТАЙН»

ASTANA TV

06.00 «Фазилет ханым» телехиаясы
07.00 «Маша и медведь» мультфильм
09.00 «Жетім жүрек 2» үнді телехиаясы
11.00 «Напарники» телехиаясы
12.10 «ДАСТАН» түрік телехиаясы
15.40 «Ангел-хранитель» телехиаясы
19.10 «Көрү керек!» бағдарламасы
20.00 «SagarTimes» апталық-сараптамалық бағдарламасы
21.00 «ДАСТАН» түрік телехиаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехиаясы
23.50 «Бизнес по-казахски в Корее», к/ф
02.20 «Бақыт құшағында» бағдарламасы

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:25 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:35 Виолетта Давыдовская, Илья Ермолов в фильме «ВСТРЕЧА»
11:00 «ТАМАРКА». Многосерийный фильм
16:30 «БЕСТІЦ ШАЙЫ» бағдарламасының тұсаукесері. Тікелей эфир
18:30 «АЙНА» бағдарламасы. Тікелей эфир
19:00 Фильм «СПАСАТЕЛЬ»
21:00 Премьера. Многосерийный фильм «ПТИЦА В КЛЕТКЕ»
2:20 Премьера. «ПОЕХАЛИ!»
1:20 «П@УТИНА» бағдарламасы
2:55 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

КТК

07.05 «ҮЛКЕН ҮЙ-2», отандық телехиая
07.40 «OZAT ОТБАСЫ», ток-шоу
08.30 «КТКweb» (қайталау)
09.00 «ЮМОРИНА», шоу-программа
10.30 «ПСИХОЛОГИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ», детективная мелодрама
15.30 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехиаясы
17.00 «ДОКТОР УЛИТКА», мелодрама
21.00 «ПСИХОЛОГИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ», детективная мелодрама.
02.00 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2», мелодрама
03.30 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехиаясы (қайталау)
04.15-05.00 «OZAT ОТБАСЫ» (қайталау)

31

06:00 Әзіл студия
07:00 Татті шоу
08:00 «31 әзіл»
09:00 «Күліп ALL»
09:30 Готовим с Адель (повтор)
10:00 «Алдараспан»
12:00 КИНО. Джигендра в драме «Родной ребенок»
15:30 КИНО. Логан Лерман в фэнтези «Перси Джексон и похититель молний»
18:10 Анимационный фильм «Корпорация монстров»
20:00 КИНО. Крис Хемсворт в фантастическом боевике «Тор: Рагнарёк»
22:30 КИНО. Брэд Питт в триллере «Собственность дьявола»
01:00 «Bizdin show» (повтор)
02:30 «Түркістан дауысы»
04:30 Әзіл студия
05:20 1001 әзіл
05:30 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
07:00 Jaidarman
08:30 Т/п «Жұлдыздың жары»
09:00 Т/п «Орел и решка»
10:00 К/с «Честная игра»
14:10 Салем, Қазақстан!
16:00 Т/х «Бастық боламын»
19:00 К/ф «Из Парижа с любовью»
21:00 К/ф «Мачо и ботан-2»
23:20 Т/п «Жұлдыздың жары»
00:00 Т/х «Бастық боламын»
02:30 Jaidarman
03:30 Т/х «Япырай»
04:00 Т/п «Тамаша»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

НТК

07.00 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 «Жұлдызды Weekend» (каз.)
09.00 «Екі езу» (каз.)
09.30 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.05 «БОСС-МОЛОКОСОС: СНОВА В ДЕЛЕ»
10.50 «ИГРЫ С ОГНЁМ»
13.00 «ANGRY BIRDS В КИНО 2»
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 «БЕЗ ТОРМОЗОВ»
20.40 «ВЕЛИКИЙ УРАВНИТЕЛЬ 2»
23.10 «КРЕДО УБИЙЦЫ»
01.20 «ТАВОО» (каз.)
02.30 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
04.20 «Опмай, опмай» (каз.)
05.00-06.00 «Екі езу» (каз.)

ЖЕКСЕНБІ

9 ҚАЗАН

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жадігер»
6:30 AQPAPAT
7:00 «Күй керуен»
7:30 «Дәуір даналары». Деректі фильм
8:20 «AQSAҮҮТ»
8:45 «Көңіл толқыны»
9:25 «АУЫЛДАСТАР»
10:00 «Жүректігі күз». Телехиая.
12:00 Дисней ұсынады: «Тарзан».
13:20 «Әзіл әлемі»
15:30 Қуандық Рахымның концерті
16:55 «ТІРШІЛІК». Деректі фильм
17:30 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехиая.
20:20 ТҰСАУКЕСЕР! «НАРТӘУЕКЕЛ».
21:30 «Көңіл толқыны»
22:00 «БАУЫРЛАР». Телехиая.
23:00 «Көңілашар»
0:00 «Арта». Сараптамалық бағдарлама.
0:50 «Тіршілік». Деректі фильм
1:20 «Дәуір даналары». Деректі фильм
2:40 «Aqsayut»

7

05:00 «Қызық times»
06:00 Концерт. «Қазақтың жігіттері»
08:00 Мегакит «Город тайн»
10:00 «Спорт тайм»
10:30 Тұсаукесер! «Помощь в дом»
11:30 Тұсаукесер! «Әке бақыты»
12:30 «Балақай»
13:15 Мультфильм. «Сила девяти богов»
15:00 Телехиая марафоны. «Келінжан 4»
17:00 Тұсаукесер! «Дүлдүлдер дүбірі»
17:30 «Jur-jubutem» шоуы
19:00 «Жеті қазына» мега шоуы
21:00 «7 күн»
21:40 «Интервью с Кривошеевым»
22:40 «Отдел журналистских расследований»
23:15 Мегакит. «Осада»

ASTANA TV

06.00 «Фазилет ханым» телехиаясы
07.00 Мультфильм «Маша и медведь»
09.00 «Жетім жүрек 2» үнді телехиаясы
11.00 «Напарники» телехиаясы
12.10 «ДАСТАН» түрік телехиаясы
15.40 «Алдараспан»
18.00 «Уақыт келді» ток-шоу
19.00 «Бақыт құшағында» бағдарламасы
19.40 «Жұрттың балалары» телехиаясы
20.40 «Көрү керек!» бағдарламасы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехиаясы
23.50 «16 қыз», к/ф
02.20 «Напарники» телехиаясы

7

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:20 «ТОЙ ЗАКАЗ» бағдарламасы
8:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
9:00 «ВОСКРЕСНЫЕ БЕСЕДЫ»
9:15 Премьера. «ПОВАРА НА КОЛЕСАХ»
10:35 «QАЙМАҚ»
11:20 «КВН-2022». ВЫСШАЯ ЛИГА

14:15 «ПТИЦА В КЛЕТКЕ». Многосерийный фильм
18:55 «ДОБРЫЙ ВЕЧЕР, КАЗАХСТАН!»
20:00 «ГРАНИ». Прямой эфир
21:00 Многосерийный фильм «ПЛОХАЯ ДОЧЬ»
1:40 «ЧТО? ГДЕ? КОГДА?»
2:50 «П@УТИНА» бағдарламасы
3:35 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

КТК

07.05 «ЭН МЕН ӘНШІ»
08.10 «OZAT ОТБАСЫ», ток-шоу
09.00 «ЮМОРИНА», шоу-программа
10.30 «ПСИХОЛОГИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЯ», мелодрама
15.30 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехиаясы
17.00 «ПРЕКРАСНЫЕ СОЗДАНИЯ», мелодрама
21.00 «ПОРТРЕТ НЕДЕЛИ» с Артуром Платоновым
22.00 «ЖАННЕТА, ЖИГИ!» Премьера
00.00 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ-2», мелодрама
02.30 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехиаясы (қайталау)
03.40 «OZAT ОТБАСЫ» (қайталау)
04.30-05.00 «КТК» ҚОРЖЫНЫНАН», ойын-сауық бағдарламасы

31

06:00 Әзіл студия
07:00 Тамаша live
08:00 «31 әзіл»
08:30 «Күліп ALL» (повтор)
09:00 TeleBingo. Прямой эфир
09:25 Готовим с Адель
10:00 КИНО. Джигендра в драме «Родной ребенок» (повтор)
13:30 КИНО. Логан Лерман в фэнтези «Перси Джексон и похититель молний» (повтор)
16:20 Анимационный фильм «Корпорация монстров» (повтор)
18:20 КИНО. Крис Хемсворт в фантастическом боевике «Тор: Рагнарёк» (повтор)
20:50 КИНО. Юэль Кинман в фантастическом боевике «Робокоп»
23:10 КИНО. Вуди Харрельсон в боевике «Зомбилэнд: контрольный выстрел» (повтор)
01:20 «31 әзіл»
02:00 Тамаша live
03:00 «Түркістан дауысы»
05:00 Әзіл студия
05:20 1001 әзіл
05:30 Ризамын

7

06:00 Т/п «Қуырдақ»
07:00 Салем, Қазақстан!
08:30 Т/п «Жұлдыздың жары»
09:00 Т/п «Мачо и ботан-2»
12:00 К/ф «Из Парижа с любовью»
14:00 Ернар Айдардың «Күнім, сен сенбесің» концерті
17:20 Т/х «Бастық боламын»
18:30 К/ф «Мачо и ботан-2»
21:00 К/с «Когда умрёт любовь»
01:10 Т/п «Жұлдыздың жары»
01:40 Jaidarman
02:40 Т/х «Япырай»

НТК

07.00 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 «Жұлдызды Weekend» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.35 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
10.10 «АНГРЫ BIRDS В КИНО 2» (анимационный фильм)
12.00 «СЕЗОН ОХОТЫ 2» (анимационный фильм)
13.40 «БЕЗ ТОРМОЗОВ» (комедийный боевик, Хосе Гарсия, Андре Дюссолье)
16.00 «ВЕЛИКИЙ УРАВНИТЕЛЬ 2» (боевик, Дензел Вашингтон, Педро Паскаль)
19.00 «НА ГЛУБИНЕ 6 ФУТОВ» (драматический триллер, Джош Хартнетт, Мира Сорвино)
20.50 «ЧЁРНОЕ И СИНЕЕ» (боевик, Наоми Харрис, Фрэнк Грилло, Тайриз Гибсон)
22.50 «КОЛЛЕКТОРЫ» (криминальная комедия, Скотт Эдкинс, Луис Мэндилор)
00.50 «ТАВОО» (каз.)
01.50 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
04.10 «Сан сауал» (каз.)
05.00-06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

ШАҒАР ШЕЖІРЕСІ

БҰРЫНҒЫ ӘМБЕБАП ДҮКЕН

Сурет авторы П.Құдышев

1961 жылы Целиноград қаласына сол кездегі СОКП Орталық Комитетінің бірінші хатшысы Никита Хрущев келіп кеткеннен кейін Революционная (қазіргі Сәкен Сейфуллин көшесі) мен

Мир (қазіргі Бейбітшілік көшесі) көшелері қиылысынан жаңа әмбебап дүкен (универмаг) салынды.

Кейін «Балалар әлемі» болып өзгерген осы дүкен сол кездегі

қаладағы ең үлкен сауда орнының бірі еді. Суретте сол дүкеннің маталар бөліміндегі қызу сауда кезі.

Бұл күнде бұл жерде «Pucha» сауда үйі орналасқан.

Табиғат байлығының бірі қоршаған ортаны қорғап, ондағы жануарларға жанашырлық таныту баршаға ортақ міндет екені анық. Бұл ретте Мемлекет басшысының бастамасымен елімізде «Жануарларға жауапкершілікпен қарау туралы» заң қабылданып, жүзеге асырылып жатыр. Енді шетелде секілді бізде де жануарларға деген көзқарас түбегейлі өзгереді.

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ – БАСТЫ МІНДЕТ

Қалалық орта сапасы және бақылау басқармасының басшысы Дәулет Досқұловтың мәлімдеуінше, қазіргі уақытта бұрын-соңды заңнамамен қамтылмаған құқықтық қатынастарды реттеудің негізгі қағидалары белгіленді. Жаңа заңға сәйкес, жануарлардың өмірі, денсаулығы мен ал-ауқаты үшін иелерінің жеке жауапкершілігі күшейтіліп, оларға қатыгездік танытпау, керісінше, қорғау қарастырылып отыр.

Сонымен бірге бұл заңда жануарды азаптауға, қинауға, өлтіруге және төбелестіруге, ветеринарлық операцияларды наркозсыз жүргізуге жол берілмейді. Керісінше, оларға дер кезінде көмек көрсетілуі керек. Ал егер адамдар осындай әрекеттерге жол беріп, кінәсі анықталған болса, құқық бұзушылық үшін Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекс бойынша 1000 айлық есептік көрсеткіш көлемінде айыппұл салынады немесе Қылмыстық кодекске сәйкес бір жылға бас бостандығынан айыруға дейін жазаланады.

ҚАҢҒЫБАС ИТТЕРДЕН ҚАУІП КӨП

Қазіргі таңда қаладағы қаңғыбас жануарлардың қатары күн санап көбеюде. Жаз бойы білінбегенмен, енді құн суыта келе олардың жылы жер іздейтіні белгілі. Бұл мәселенің алдын алу мақсатында елордада жүйелі жұмыс жүргізілуде.

– Бұрын қаңғыбас иттер мен мысықтарды атып тастайтын. 2017 жылдан бастап Қазақстан аумағында Астана қаласы бірінші болып бастама көтеріп, қаңғыбас және қараусыз қалған ит-мысықтарды атуға тыйым салынды. Бұл шара адам өміріне қауіп төндіргенде немесе адамдарға шабуыл жасаған жағдайда

ғана қолданылады, – деді Дәулет Досқұлов.

Айтуынша, қаңғыбас жануарлар қоғамдық орындарда оларға зиян келтірмейтін құралдармен ауланады. Иесіз иттер мен мысықтарды Астана қаласы әкімдігінің шаруашылық жүргізу құқығындағы «Астана ветсервис» коммуналдық мемлекеттік кәсіпорны аулайды. Бұл ретте елордадағы әрбір ауданға бір аулау бригадасы бөлінген. Жануарлар ауланғаннан кейін уақытша ұстау изоляторына жеткізіледі, ол жерде 10 күн карантинге қойылады. Вакцинация салынып, стерилизация жасалып, олардың иелері табылған жағдайда иесіне қайтарылады немесе үшінші тұлғаға берілген күнге дейін екі ай мерзімінде уақытша ұстау орнында болады.

ҮЙ ЖАНУАРЛАРЫНА ЖАУАПТЫЛЫҚ ҚАНДАЙ?

Жаңа заңға сәйкес, алдағы уақытта үй жануарлары иелерінің жауаптылығы артады. Бұл бағытта көптеген жұмыс атқарылып жатыр.

Үй жануарларын ұстау бойынша тиісті талаптар бар. Олардың негізгілері, мысалы жануарды асырап, бағып күткен соң, ол жануар адамның жауапкершілігінде болады. Адам жануары үшін қандай жағдай болмасын жауапты болады. Яғни жануардың қоршаған ортаға зиян келтіруіне жол бермеу, ветеринариялық-санитариялық қағидаларды сақтау, оларға уақытылы жағдай жасалуы тиіс.

Қалалық орта сапасы және бақылау басқармасы басшысының айтуынша, ең басты жаңалық – елімізде бірінші рет қолданысқа енгізілген жатқан үй жануарларын міндетті тіркеу. Ол заң 2023 жылғы 1 қыркүйектен бастап күшіне енеді.

Жануарлардың иелері осы уақытты күтпей, қазіргі күннен бастап tanba.kezekte.kz үй жануарларын есепке алу базасында ит пен мысықтарын тіркей берсе болады. Бұл жұмыспен айналысатын қаланың 20 жекеменшік ветеринариялық клиникалары бар. Сонымен бірге осы мәселе бойынша үй жануарларының иелері «Астана ветсервис» кәсіпорнына хабарласып, мән-жайды толық білуіне болады.

– Есепке алу ақылы түрде жүргізіледі, ал халықтың әлеуметтік осал тобына жататын адамдардың ит-мысығын «Астана ветсервис» кәсіпорны тегін тіркеуге алады. Осы заңды орындамаған жануарлардың иелері 2023 жылғы 1 қыркүйектен кейін әкімшілік жауапкершілікке тартылады. Бұдан бөлек, қараусыз және қаңғыбас ит пен мысықтың санын азайту мақсатында елордада тағы да біршама жұмыс жүргізілуде. Мысалы, әлемдік тәжірибе бойынша жануарлардың 70-80 пайызы стерилизацияланғанда, қаңғыбас жануарлардың саны айтарлықтай азаяды. Осыған байланысты елорда аумағында қаңғыбас жануарлардың санын реттеу мақсатында барлық ниет білдірушілер үшін иттер мен мысықтарды тегін кастрациялау және стерилизациялау жұмысы жүргізіліп жатыр, – деді Д.Досқұлов.

Бұл тегін кастрация және стерилизация бір реттік жеңілдік болған соң, 2022 жылдың соңына дейін ғана болады. Асырауында иттері бар азаматтар мына телефондарға: 28-59-70, 8-747-623-53-57 хабарласып, ақпарат алу үшін алдын ала жазыла алады немесе Астана қаласындағы арнайы халыққа қызмет көрсету орталығының жанында

орналасқан 20-40 көшесі, 2/1 үйге «Астана ветсервис» кәсіпорнына келіп, толық ақпарат ала алады.

Ал мысықтардың иелері елордадағы «Византия» ветеринарлық клиникасына хабарласуы керек, алдын ала жазылу үшін 8-708-663-56-78 телефонына хабарласуға немесе Қорғалжын тасжолы, 21/5 үйде орналасқан офиске келіп, толық мағлұмат ала алады. Ота жасау үшін мысықтар мен иттер дені сау, құрттардан емделген және вакцинацияланған болуы керек.

ИТТЕРДІ СЕРУЕНДЕТУ ҚАҒИДАЛАРЫ

Иә, бас шаһарда ит пен мысық асырайтын жандар аз емес. Қала көшелерінде, әсіресе адамдар демалатын көпшілік орындарда кейбіреулердің иттерін серуендетіп жүретінін де жиі байқаймыз. Бұл ретте тұрғындар қандай талаптарды сақтауы керек? Осы мәселе бүгінде жүйелі шешімді талап етіп

отыр.

Қалалық орта сапасы және бақылау басқармасының басшысы Дәулет Досқұлов осы мәселеге қатысты мынадай пікір білдірді:

– Жаңа заңға сәйкес, иттердің өздігінен серуендеуіне болмайды. Білім беру, медициналық, мәдениет ұйымдарының қасында, тыйым салу белгілері бар жерлерде оларды серуендетуге тыйым салынған шектеулер бар. Осы жағдайды ескере отырып, жануарлары бар қала тұрғындарына жағдай жасау мақсатында елорда аумағында 8 иттерді серуендету алаңдары берілген, алдағы уақытта халықтың сұранысы бойынша серуендету алаңдары көбейетін болады. Қала халқынан көптеген сұрақ келіп түсіп жатады, солардың басым бөлігі иттерді баумен, тұмылдырықпен жүруді талап етеді, соған тоқтала кететін болсақ, үй жануарларын арнайы баумен тұмылдырықсыз серуендетуге болады. Жануардың иесі өзімен бірге тұмылдырық алып жүру керек, ол қажет болған кезде итке дереу кигізеді. Бірақ ерекше жауапкершілікті, күтіп бағуды талап ететін иттерді тұмылдырықсыз серуендетуге мүлдем болмайды, ол – өзге адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған сақтық шаралары. Сонымен қатар көшеден өткен кезде адамдарға немесе автокөліктерге кедергі келтірмеу үшін тұмылдырық кигізіп, қысқа бауда ұстау керек, – деді басқарма басшысы.

Бұл ретте елорда тұрғындары, қонақтары қала көшелері мен саябақтарда иттерін серуендету кезінде өзге тұлғаларға кедергі келтірмеуі қатаң ескертіледі. Сондай-ақ үй жануарларын ұстау және серуендеуге қағидаларының бұзылмағаны абзал.

Дайындаған Гүлбаршын ӨКЕШҚЫЗЫ

ТАЗАРТУ ЖҰМЫСТАРЫ ТОҚТАМАЙДЫ

Күн сайын Есіл ауданының аумағында мыңға жуық жұмысшы мен 200-ге жуық арнайы техника қаланы санитарлық тазарту жұмыстарын жүзеге асырады.

Елорда көшелерінде жол төсемдерін жуу, қоқыс жәшіктерін қолмен тазалау, сыпыру, қоқыс шығару жұмыстары жүргізіліп, тұрғын үйлердің аулаларында аумақтар тазалануда.

Бүгінгі таңда орамшілік тазалауға 31 арнайы техника, атап айтсақ, тиегіштер, самосвалдар, АС машиналар, мотопомпалар, мотокостар, қол шаңсорғыштар

және 156 жұмысшы жұмылдырылды.

Ауданның санитарлық тазалығына 184 техника, соның ішінде су құю машиналары, тұзақтар, тиегіштер, самосвалдар, экскаваторлар және жалпы саны 733 жұмысшы тартылды.

Мамандардың мәлімдеуінше, құрылыс қалдықтарын полигонға шығаруды тұрғындар өз күшімен жүзеге асыруы тиіс. Сондай-ақ азық-түлік қалдықтары мен нанды контейнерлердің үстінгі жағына ілмеу керек.

АБАТТАНДЫРУ ЖОБАЛАРЫН БАЛАЛАР ҰСЫНАДЫ

Сарыарқа ауданында «Белсенді азаматтар мектебі» бағдарламасы басталады. Бағдарлама аясында абаттандыру бойынша жобаларды балалар әзірлейді.

Аталмыш аудан әкімі Жүсіп Жұмағұловтың айтуынша, бұл жоба 9-10-сынып оқушылары арасында жүргізіледі.

– Енді жасөспірімдер өз аудандарын жақсартуға тікелей қатыса алады. Оқушылар олардың идеялары талқыланып, өздері шаруашыл, жауапкерші болуға тырысуы керектігін сезінуі керек. Осылайша

«құлақ асатын мемлекет» қалыптасады. Біз өз идеяларын еркін ұсынатын, өз ойын қорғап, оның маңызын дәлелдей алатын және оны іске асыруға дайын жасөспірімдерді осы жобаға белсене қатысуға шақырамыз, – деді Жүсіп Жұмағұлов.

Сарыарқа ауданы әкімінің айтуынша, бұл жоба халық қатысатын

бюджет бағдарламасында негізделген. Балалардың идеялары дауыс беру арқылы жүзеге асады. Осыған орай, жобаға қатысушылар үшін лекция, тренинг, бюджеттік сауаттылықты дамыту секілді практикалық және теориялық дәрістер ұйымдастырылып, оқытушылармен жалпы талқылаулар өтетін болады.

ГАЗДАНДЫРУ ЖАЛҒАСЫП ЖАТЫР

Елордада тұрғын үй алаптарын газдандыру жұмысы жалғасып жатыр. Алматы және Сарыарқа аудандары үйлерді газға қосу мүмкіндігімен толық қамтамасыз етілген. Бұл – «Железнодорожный», «Көктал-1», «Көктал-2», «Агроқалашық», «Промышленный», «Оңтүстік-шығыс», «Күйгенжар», «Мичурин» және «Интернациональный» тұрғын алаптары.

Есіл және Байқоңыр аудандары бойынша газ тарту желілерінің құрылыс жұмыстары кезең-кезеңімен жүргізіліп жатыр. Мысалы, бұл «Ильинка» («Үрке»), «Өндіріс», «Пригородный», «Тельман» елді мекендері, сол сияқты «Family Village», «Garden Village» шағын аудандары және т. б. Сонымен бірге «Шұбар» шағын ауданында жобалау жұмыстары жүргізілуде. Онда жет-

кізуші газ құбыры, ал 2023 жылы орамшілік желілер салынады.

– Алматы және Сарыарқа аудандарының әкімдіктерімен тығыз жұмыс істейміз, сондай-ақ жақын арада Есіл ауданының әкімдігімен ынтымақтастықты жоспарлап отырмыз. Әрине, барлық қаржы табиғи газға қосылуға мүмкіндік бермейтінін байқамадық. Кейбіреулер көмірмен жылыту арзанырақ деп ойлайды.

Дегенмен салыстыратын болсақ, онда бірдей сома шығады, бірақ тұрғын жайды газбен жылыту, әрине, ыңғайлырақ. Бұл қаланың экологиясына да оң әсер етеді. Егер орташа есеппен алатын болсақ, 100-150 шаршы метр үйге қазір текше метр үшін 38,9 теңгені құрайтын газ тарифімен есептегенде, шамамен 600 мың теңге шығады. Бірақ бұл – тек газға қосылу үшін төленетін бір реттік төлем. Егер ай сайынғы төлемді есептесек, қазір тұрғындар ең суық кезеңде айына 20-25 мың теңге төлейді. Бұл ретте біз әкімдікпен бірлесіп, көп жеңілдік қарастырдық, нәтижесінде елордадағы Шейх атындағы мешітке, тыл ардагерлерінің үйіне және бірнеше көпбалалы отбасыға тегін газ жүргізілді, – деді «Газ в дом» компаниясының өкілі Жәнібек Құсайынов.

Баян АСЫЛБЕКОВА

«Тұран-Астана» университеті хабарлайды: төмендегі мекенжайларда Қоршаған ортаны қорғау бөлімі (ҚОҚБ) «Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Ы.Дүкенұлы көшесі мекенжайы бойынша спорт залы бар әкімшілік-тұрмыстық кешенді қайта жанарту және оқу корпусын жапсарлас салу» жұмыс жобасына. Дүкенұлы, №27К жобасы бойынша 18.11.2022 ж., сағат 11:00, Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Абай даңғылы 10, н. п. 27, мекенжайында ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдау өткізіледі: Карантин жарияланған жағдайда, қоғамдық тыңдау ZOOM платформасында бейнеконференция арқылы онлайн режимінде өткізілетін болады. Тыңдауларға қатысу үшін төмендегі сілтеме бойынша өту қажет: https://us05web.zoom.us/j/84543633157?pwd=Q1hpZG9CSXVgMFJlKcm5SxSRdVZlZDZ09

Конференция идентификациясы: 845 4363 3157 Кіру коды: 33Wu0Z Конференцияға қосылу сұрақтары бойынша 8-778-080-74-00 телефон арқылы хабарласуға болады. Тапсырыс беруші – «Тұран-Астана» университеті, 010000, Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Ы.Дүкенұлы көшесі 29, БСН 031140004668, тел.: 8 (7172) 39-81-18, эл. адрес: info@tau-edu.kz Жұмыс жобасын әзірлеуші – «MERIDIAN stroy LTD» ЖШС, Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Абай даңғылы 10, н. п. 27, БСН 070740007004, тел.: 8-778-080-74-00, e-mail: meridian_stroy@mail.ru ҚОҚБ әзірлеуші: «Оркен» ЖҚ, ИИН 650531300190; Астана қаласы, Қосылысұлуы көшесі, 24/1; тел.: 8-701-847-43-19, iporken@inbox.ru Жоба бойынша құжаттама БЭК-те https://ecoportal.kz және ЖАО-ның https://www.gov.kz/memleket/entities/nur-sultan-upr/activities/directions?lang=kk сайтында, «қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде жарияланған. Жергілікті атқарушы орган – «Астана қаласының Қоршаған ортаны қорғау және табиғатты пайдалану басқармасы» ММ, пошталық мекенжайы: Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Сарыарқа даңғылы 13, 8 (7172) 55-75-74, uoosip@astana.kz Қосымша ақпаратты төмендегі электронды мекен-жайлар бойынша алуға болады: тел.: 8-778-080-74-00, e-mail: meridian_stroy@mail.ru Ескертулер мен ұсыныстар төмендегі жергілікті атқарушы органның электронды мекенжайлар бойынша қабылданады: meridian_stroy@mail.ru, uoosip@astana.kz және ecoportal.kz сайтында.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ, КОНКУРС! «Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі» ММ-сі Астана қаласы, Қабанбай батыр даңғылы, 32/1 мекен-жайында орналасқан «Transport tower» әкімшілік-технологиялық кешенінің ғимаратын күрделі жөндеуден өткізу» жобасы бойынша жария талқылау нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізу үшін баға сұрату тәсілімен конкурс өткізілетінін хабарлайды. Конкурстық жобаның құрамы және басқа шарттары конкурстық құжаттарда көрсетілген. Конкурсқа республикалық газеттер қатыса алады. Өнім беруші осы қызметті көрсету кезінде ұлттық стандарттарды (олар болған кезде) басшылыққа алуы; олар (ұлттық стандарттар) болмаған жағдайда мемлекетаралық стандарттарды басшылыққа алуы қажет. Қызмет құнына осы қызметтерді орындау шығындарымен байланысты барлық шығындарды қосу қажет.

АСТАНА ЖӘНЕ АСТАНАЛЫҚТАР ОҚИҒАСЫ

Қ.Қуанышбаев атындағы Мемлекеттік академиялық қазақ музыкалық-драма театры тың жанрда премьерә ұсынды. Астана туралы, бас қаладағы адамдардың өмірі жайында боямасыз шындықты көрсететін «01» спектаклі драмедия жанрында сахналанды. Бұл қарапайым тілмен айтқанда комедиялық драма авторы әрі қоюшы режиссері – Галина Пьянова, қосалқы авторы – Қымбат Елубаева.

Аманғали ҚАЛЖАНОВ

Қойылымның бір ерекшелігі, ондағы оқиғалар нақты өмірден алынған. Спектакль прототиптері – Астана қаласының тұрғындары. Авторлар Рысты Ахметова, Қоныс Әлімжанов, Марат Борбасов, Ләззат Қыстықбаева, Диана Ербусанова, Гүлдана Нәбиева сынды астаналықтармен сөйлесіп, олардың бастан кешкенін сахналық қойылымға айналдырған.

Спектакльде Ақмола бекінісінің салынуы, тың игеру,

Астананың халықаралық тұсау-кесері, «ЭКСПО-2017» көрмесі, т. б. бас қаланың кешегі және бүгінгі тарихындағы елеулі оқиғалар қамтылған.

Бір айта кетерлігі, премьерә театрдың эксперименталды алаңында өтті. Спектакль актерлер мен көрермендерге үйреншікті сахнада емес, паркингте ойналды. Қойылым режиссері Галина Пьянованың айтуынша, көрермендер әртістерді өте жақын қашықтықта көру, тіпті қойылым арасында жүргендей сезімде болу үшін сондай шешім шыққан.

– Эксперименталды алаңның тағы бір артықшылығының бірі мұнда ешқандай шектеу жоқ. Әртістер бір жерден екінші жерге еркін өтеді, – дейді режиссер.

Ақмола елорда атанып, Астана атауын иеленгелі бері бас қалаға жан-жақтан адамдар ағылды. Халық нөпірі әлі де толалар емес. Әркім әртүрлі мақсатпен келді. Арасында арман қуып келгендер де аз емес. Қойылымның бас кейіпкері Әлихан да әртіс боламын деген арманын арқалап келген еді. Ауылда өскен оған қала адамдарының тыныс-тіршілігі, қарбалас өмір

таңсық көрінді. Актер Дастан Әлімов сомдаған бұл кейіпкер – ауыл тұрғындары сияқты аңғал, жаны таза азамат. Осында ол қатыгездікпен, мейірімсіздікпен, тоғышарлықпен бетпе-бет келіп, абдырап қалады. «Мына дүние қайда кетіп бара жатыр?» деп ойланып, оны жақсы жағына өзгертуге тырысады.

Бұрыннан тілімізде қалыптасқан «Атың шықпаса, жер өрте» дегенді бүгінгі заманда «Атың шықпаса, әлеуметтік желіге шық» деп өзгертіп айтуға болады. Шынымен, қазір танымал болу үшін әлеуметтік желіге шығып, жұртты елең еткізген жеткілікті. Кешегі сексенінші жылдары танылған «Modern Talking» тобының «You're My Heart, You're My Soul» әніне ауылында билеп, әлеуметтік желіге салып жіберген Әлиханның бейнежазбасы миллиондаған қаралым жинайды. Бір телеарна ток-шоуына оны қонақ қылып шақырады. Содан Астанаға келген Әлихан түрлі оқиғаға тап болады.

Қойылымда өмірдің күнгейі мен көлеңкесі алмасып отырады. Кейіпкерлерге келсек, қыздыл-жасылды өмірді көрсетуге құмар телеарна жүргізушілері, тілі

мен жағына сүйенген асабалар, балаларын асырау үшін бірнеше жерде жұмыс істеуге мәжбүр ана, сәтсіздікке ұшыраған инженер, «ЭКСПО» көрмесіндегі қарауыл болып кете береді. Арасында Шыңғыс хан мен «Ақмола қазақтың астанасы болса» деген ұлт көсемі Әлихан Бөкейхан бейнелері де жылт етеді. Осыларды Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткерлері

Ақыш Омар, Күлия Қожахметова, Кеңес Нұрланов, Қуандық Қыстықбай, Ерлан Малаев, Айнұр Бермұхамбетова сомдайды. Спектакльге Қасымхан Бұғыбай, Гауһар Жүсіпова, Жанат Оспанов, Заңғар Әбеннов, Инабат Әбеннова, Диана Жолдыбек, Бәзіл Сұлтанғазы сынды актерлер де тартылған. Ал қойылым нүктесін Қаллеки театрының симфониялық оркестрі қояды.

ЖАҢА ЖӘДІГЕРЛЕРМЕН ТОЛЫҚТЫ

Жақында Астанадағы Сәкен Сейфуллин музейі жаңа жәдігерлермен толықты. Алматыдағы Мемлекеттік орталық мұражайы қорында сақталған Сәкеннің жеке заттары бас қаладағы оның музейіне тапсырылды.

Ақынның жары Гүлбаһрам Батырбекқызы қайтыс болғаннан кейін, 1979 жылы оның немере сіңлісі Софья Абдуллақызы Сәкен Сейфуллиннің 21 дана жеке бұйымдарын Мемлекеттік орталық мұражайына өткізген. 1998 жылы сондағы Сәкеннің жеке заттарының 11 данасы бас қаладағы Сәкен Сейфуллин музейіне әкелінген. Ал Софья Батырбекова өткізген бұйымдардың қалған бөлігі бүгінге дейін орталық мұражайда болған.

Сәкен Сейфуллин музейі тарапынан жазылған тоқтаусыз сұраныстан кейін биылғы тамыз айында Мәдениет және спорт министрі Дәурен Абаевтың араласуымен Сәкен Сейфуллиннің жеке бұйымдары ақынның музейіне толықтай әкелінді.

Бұл қатарда сырты ойылып өрнектелген күміс тұз салғыш және 84, 875 пробалары бар алтын

жалатылған қасық, Мәскеудегі Д.Кузнецов зауытында жасалған, сыртында екі басты бүркіттің суреті бар ақ фарфор бокал, сыртына иероглифтер салынған күміс сауытымен 200 грамдық хрусталь стакан, өтірді себуге арналған мельхиор пульверизатор, күміс қасық, қырлы шыны графин, қоңырауы бар механикалық үстел сағаты бар. Бұл сағатты Сәкен Сейфуллин 1925 жылы Орынбор қаласында сатып алып, 1934 жылы інісі Мәжитке сыйға тартқан.

Жаңа жәдігерлерді таныстыру шарасына қоғам қайраткерлері, сәкентанушы ғалымдар, Сәкен Сейфуллин атындағы №80 мектеп-гимназия мұғалімдері мен оқушылары қатысты. Осы музейдің тұңғыш директоры Роза Асылбекова, филология ғылымдарының докторы Серік Негимов, ардагер ұстаз Оспан Сүлейменұлы, әнші, өнертанушы, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі Серік Оспанов Сәкен тұлғасы жайында сөз сабақтады. Шара соңы ән-жырға ұласты.

ФРАНЦИЯ МУЗЫКА КЕШІ

Елорданың Е.Рахмадиев атындағы Мемлекеттік академиялық филармониясында «Франция музыка кеші» концерті өтті.

Кеш бағдарламасында Жорж Бизе, Морис Равель, Клод Дебюсси, Шарль Гуно, Жюль Массне, Шарль Кеклен, Эдуар Лало және Франсис Пуленк сынды атақты француз композиторларының ең танымал вокалдық шығармалары орындалды.

Кеште Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткерлері Бибігүл Жанұзақ, Азамат Жылтыркөзов, музыкант Саида Қалықова (фор-

тепиано), «Дарын» мемлекеттік жастар сыйлығының лауреаты Алтынбек Әбілда, халықаралық байқаулардың лауреаттары Әйгерім Аманжолова, Талғат Аллабиринов, Алтынбек Арыстанбек, Фируза Рахметова өнер көрсетті. Концертмейстер – мәдениет саласының үздігі Роза Шотқалиева.

Баян АСЫЛБЕКОВА

Газет ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 23.05.2018 ж. тіркеліп, №17120-Г куәлігі берілген. Меншік иесі: «Elorda Aqparat» ЖШС

Директор – Олжас СЫДЫҚБЕК

Бас редактор – Еркін ҚЫДЫР

Бас редактордың орынбасары – Ғалым ҚОЖАБЕКОВ

Газетте жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

Газет сейсенбі, бейсенбі және сенбі күндері шығады.

Жарнама мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.

Газет «ASTANA AQSHAMY» газеті редакциясының компьютерлік орталығында теріліп, қатталды. Тираж – 5100. Апталық таралымы – 15 300
Тапсырыс №115
Баспахана: Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 8, 5-кеңсе «КОМЕК INV» ЖШС

Редакция мекенжайы: 010000, Астана қаласы, Достық көшесі, 13, «Нурсая-2» ТК

Қабылдау бөлмесі: тел./факс: +7 (7172) 42-43-81
Тілшілер бөлімі: 42-41-03
Жарнама: 42-43-52
Va-reklama@mail.ru

aqsham1990@mail.ru

Кезекші редактор – Төлен ТІЛЕУБАЙ